

คุณค่าของมนุษย์ใน สอศตวรรษมังกร

บริบททางสังคมและบริบททางวรรณกรรม

1. บริบททางสังคม

สอศตวรรษมังกร ดิพิมพ์เป็นคอนๆในนิคตยาร สกฤตไทยรายลับคาร์ท ระหว่างปี พ.ศ.2532-2533 ต่อมาในเดือนตุลาคมปี 2533 จึงได้ดิพิมพ์พร้อมเล่มเป็นครั้งแรก ช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่รัฐเน้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการค้าและอุตสาหกรรม ดังที่พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ นายกรัฐมนตรีขณะนั้น ได้ขุนนโยบาย “เปลี่ยนสถานะรบให้เป็นสถานะการค้า” ถิ่นค้อจากกฤตยารข์ของรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ที่ได้เปิดประเทศและออกกฎหมายเพื่อสร้างแรงจูงใจให้ต่างชาติเข้ามาลงทุน (สุรศักดิ์ นานานุกฤต, 2542 : 83) ช่วงปี 2531-2534 อัตราการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจไทยสูงถึงร้อยละ 12-13 การส่งออกผลิตภัณฑ์ต่างๆขยายตัวอย่างมาก และมีการค้าเงินนโยบายเสรีการเงินโดย “มุ่งให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางการเงินในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” (วิวัฒน์ชัย อัคตยาร, 2544 : 53-54)

ในช่วงที่พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณเป็นนายกรัฐมนตรี ปัจจัยที่ช่วยให้เศรษฐกิจของไทยเติบโตอย่างรวดเร็วก็คือการขยายตัวอย่างสูงของค่าเงินสกุลต่างๆทั้งของญี่ปุ่น เกาหลี และไต้หวัน ซึ่งทำให้เกิดการย้ายเงินลงทุนจากประเทศเหล่านี้มาสู่ประเทศอื่นรวมทั้งประเทศไทย ที่มีค่าใช้จ่ายถูกกว่าและมีกฎหมายที่เอื้อต่อการลงทุนของต่างชาติรองรับ ผลที่ตามมาก็คือการเก็งกำไรจากราคาที่ผันค้อกันหลายทอดจนราคาที่ดินสูงชันเกินจริงและไม่คุ้มที่จะลงทุนสร้างโรงงาน กระทั่งรัฐบาลต้องยกเลิก โครงการอีสต์แคว้นชิบอร์คที่วางแผนไว้เพราะภาวะเงินเฟ้อที่สูงขึ้นอย่างมาก (สุรศักดิ์ : 83-86)

ความเติบโตทางเศรษฐกิจในช่วงเวลาดังกล่าวน่าจะเป็นแรงบันดาลใจให้ประภัสสรวทวิฤตคิดจะแสดงความเป็นมาของชีวิตบุคคลที่ได้สร้างตัวจนมีฐานะมั่นคงและมีบทบาทสูงในเศรษฐกิจของประเทศ นั่นคือชีวิตของคณจีนโพ้นทะเลในประเทศไทยที่ดำรงอยู่ได้ท่ามกลางความผันผวนของสถานการณ์ทางการเมืองและเศรษฐกิจตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา ถึงเถคได้ว่า ผู้แต่งให้ความใส่ใจต่อความสัมพันธ์ของโครงเรื่อง ลักษณะนิสัยของตัวละครและความเคลื่อนไหวในสังคมบนพื้นฐานของข้อเท็จจริง ดังจะกล่าวค้อไปในการวิเคราะห์เรื่อง

นอกจากนี้ ประชบการณข์ของผู้เขียนน่าจะมีส่วนกำหนดแนวคิดในนวนิยายเรื่องนี้ ความเป็นนักการทูตและการทำงานในกรมตารนิเทศ กระทรวงการค่างประเทศก็เป็นปัจจัยให้

เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างคนต่างชาติต่างภาษา ดังที่นวนิยายหลายเรื่องของเขา “มีมิติอันประจําถิ่นแตกต่างกันไป ชวนให้พิศวงว่าประภัสสรช่างเปี่ยมด้วยประสบการณ์และจินตนาการอันฉก” (รณศ เวศร์ภาดา, 2543 : 81) ในส่วนที่เกี่ยวกับชาวจีนโพ้นทะเล ความคุ้นเคยกับชาวจีนในเมืองไทยมาตั้งแต่เด็ก ประกอบกับที่มีบิดาเคยทำงานเป็น ที่ปรึกษาคอคูที่โรงงานทอผ้าเป็นสิ่งเสริมให้เขาสร้าง อดตฉายมังกร ที่มี “ตัวละครที่เป็นจีน... บอกเล่าถึงการก่อสร้างตัว ปัญหาต่างๆทั้งทางการค้า การเมือง และครอบครัว รวมทั้งความถวิลและล้มเหลวในชีวิต” ได้อย่างสมจริง

อาจกล่าวได้ว่า การอ่านค้นคว้าข้อมูลก็เป็นสิ่งสำคัญนอกเหนือจากประสบการณ์ของผู้เขียน ดังที่ประภัสสรเล่าว่า เขาได้ใช้ข้อมูลทางธุรกิจบางอย่างจากหนังสือประเภท ฮาว ทู (“ในความเห็นชอบขริมนของ...ประภัสสร เสวิกุล”, 2539 : 70) ประภัสสรยังใช้เวลาประมาณปีกว่าค้นข้อมูลกตปุชร์ทางการค้าจากหนังสือโน-ฮาวทั้งของไทย จีน มาเลเซีย อินโดนีเซีย และศึกษาเศรษฐกิจไทยรวมถึงการเมืองที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับช่วงต่างๆ เพื่อกำหนดเนื้อเรื่อง (ประภัสสร เสวิกุล, 2535 : 30)

ประภัสสรเล่าว่าเขาศึกษาข้อมูลตั้งแต่ปี 2480 คือช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 เพื่อให้เห็นภาพการสร้างเนื้อสร้างตัวของคนจีนจนได้มีบทบาทในธุรกิจการพาณิชย์อย่างเด่นชัด ตั้งแต่การเข้ามาทำงานเป็นกรรมกร สะสมทุนจากการค้าขายเล็กๆ เช่น ขายกาแฟ ขายผ้าสวย เปิดร้านชำ เริ่มสร้างอุตสาหกรรมเล็กๆ ในครอบครัวแล้วจึงขยายเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ (ประภัสสร : 30) จะเห็นว่า การสร้างตัวของเหยือกก็เริ่มขึ้นในลักษณะหนักเอาเบา ผู้เขียนเริ่มงานด้วยการเป็นจับกังแบกข้าวสาร เหยือกทำงานเก็บเงินจนสามารถเปิดแผงขายกาแฟเล็กๆ ได้ และต้องเผชิญอุปสรรคอีกหลายครั้งก่อนจะตั้งตัวเป็นเศรษฐีคนหนึ่งของไทย

เมื่อพิจารณาประสบการณ์จากการอ่าน จำเป็นต้องกล่าวถึงวรรณกรรมสองเรื่องที่เป็นแรงบันดาลใจให้เกิด อดตฉายมังกร ประภัสสรกล่าวถึงเรื่องนี้ไว้อย่างชัดเจนว่าการได้อ่านโครงกระดูกในตู้ ที่ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมชเขียนเล่าถึงประวัติสกุลคนเป็นจุดเริ่มต้นให้เขาคิดว่า “จะสร้างตัวละครขึ้นมาตระกูลหนึ่ง ซึ่งมีทั้งเรื่องที่ดีและเรื่องที่ไม่ดี มีทั้งเรื่องที่ควรจะเป็นก็ควรจะเป็น และเรื่องที่ไม่ควรจะเป็นก็ควรจะเป็นอย่างต่างๆ แล้วนำเอาความสุภาพระวีริยะของคนจีนมาเป็นตัวเดินเรื่อง” (อุษิ พันจันทร์, 2545 : 123) นอกจากนี้ นวนิยายเรื่อง ความฝันในหอแดง น่าจะมีอิทธิพลต่อการผูกเรื่อง อดตฉายมังกร ด้วย ดังจะพบว่าในครอบครัวของเหยือกมีความสัมพันธ์วนเวียนไม่มื่อโยไปกว่าในคฤหาสน์ตระกูลเจี๋ย ตระกูลขุนนางชั้นสูงที่ “เต็มไปด้วยความขัดแย้ง... คดโกง... ตกปรกโถม” (วรัทัศน์ เศษจิตกร, 2546 : 6) ในเรื่อง สุวิครา หลานสะใภ้ของเหยือก ภรรยาของระวี ก็ถูกเปรียบกับนางเจี๋ยเมียวป้าไซ ตัวละครในเรื่อง ความฝันในหอแดง ที่ “ซ่อนความเจ้าเล่ห์เพทุบายและความเห็นแก่ตัวไว้ ภายใต้นามสาวงามและท่าทางอ่อนโยน” (ประภัสสร เสวิกุล, 2534 ข : 159-160)

2. นวัตกรรมวรรณกรรม

ระหว่างปีพ.ศ. 2532-2533 ที่ประภัสสร เสวิกุลเขียน ถอดลายมังกร ขึ้น เสวนาธุรกิจของ ไทอวก์ถึงชายตัวอย่างรวดเร็วด้วยการลงทุนของต่างชาติ แม่นโยบายมุ่งพัฒนาด้านเศรษฐกิจที่สืบเนื่องมาตั้งแต่ยุคจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ที่มีผลกระทบต่อสังคมในเชิงลบ ดังที่เห็นพ้องกันว่าวิถีชีวิตที่เน้นความสำคัญของเงินตราทำให้เกิด "การเอาใจเอาเปรียบ...การทำลายวัฒนธรรมพื้นบ้าน...การเสื่อม โทรมของสภาพแวดล้อมและการเสื่อม โทรมของคุณภาพชีวิต" (ตุรศักดิ์ : 247) การมุ่งความเอาใจทางเศรษฐกิจจึงสร้างความเปลี่ยนแปลงในสถาบันครอบครัว เกิดปัญหาครอบครัวแตกแยก ปัญหานี้เป็นปัญหาสำคัญที่นักประพันธ์ให้ความเอาใจใส่ โดยเฉพาะในนวนิยายแนวชีวิตครอบครัว ดังที่ในช่วงหลังปี 2520 เป็นต้นมา ศรีฟ้า ตควาวัลย์ใช้บทประพันธ์ นวนิยายหลายเรื่องสะท้อนปัญหาของคนแทบทุกระดับ โดยแฝงทัศนะว่าการมุ่งเน้นแต่ความเจริญทางวัตถุเป็นเหตุให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของค่านิยม เช่นนวนิยายเรื่อง คนกลางเมือง เป็ชอกคอนโดมิเนียม และ กุหลาบไร้หนาม ที่ได้แสดงว่าความหลงใหลวัตถุเป็นที่มาของข้อผิดพลาดทางจริยธรรมที่ทำลายศักดิ์ศรีของมนุษย์ (วนิดา นุติโก, 2544 : 18-19)

นอกจากนี้ ศรีฟ้า ตควาวัลย์ยังสนใจปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เมื่อมาจากความเปลี่ยนแปลงของสังคม ดังเรื่อง สมการวัย (2532) ที่แสดงปัญหาของครอบครัวที่เกิดขึ้นจากการปรับตัวไม่ได้ของตัวเอก 2 คนคือแก้วแก้วและทวงทพร เมื่อแก้วแก้วเผชิญกับสถานการณ์ทางสังคมที่เปลี่ยนไปหลังการเกษียณอายุราชการ เขาต้องพบกับความเหงาและว้าเหว่เพราะภรรยา คู่มหลงกับชื่อเสียงในสังคมจนละเลยความรู้สึกของสามี ชีวิตครอบครัวของคนที่ดูไม่เพียงแต่พินาตลงหากยังก่อปัญหาให้กับบุตรหลานตามมา (วนิดา : 160) อนึ่ง จากการศึกษานวนิยายเรื่อง สมการวัย (2532) และ สุกคามนุษย์ (2533) วนิดา (165) ยังพบว่าศรีฟ้าได้แสดงทัศนะต่อสิ่งสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ ความสัมพันธ์ของคน ค่านิยมของสังคม สักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นมนุษย์ โดยในด้านความสัมพันธ์ของคน ปัจจัยสำคัญที่สุดที่ผลักดันด้านเป็นปฏิปักษ์และด้านที่ส่งเสริมบทบาทหน้าที่ในครอบครัวคือลักษณะนิสัยของบุคคล ในด้านคุณธรรมของบุคคลนั้น ความรัก ความเมตตาและปวารณาคือเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ส่วนค่านิยมของสังคมในปัจจุบัน ศรีฟ้าเห็นว่าการตกเป็นทาสของค่านิยมบูราวิฤตเป็นสิ่งทำลายคุณค่าความเป็นมนุษย์ การมีสติและสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้โดยไม่พึ่งหรือหลงใหลหรือยึดถือเพียงเป็นศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่แท้จริง

กฤษณา อโศกสิน นักประพันธ์แนวชีวิตครอบครัวซึ่งมีผลงานดีเด่น ได้รับรางวัลสตินแห่งชาติสาขาวรรณศิลป์ในปี 2531 ก็สามารถใช้นวนิยายเป็นเครื่องมือสื่อสารที่เตือนใจผู้อ่านให้เกิดความตระหนักในความสำคัญของสถาบันครอบครัว เช่น ปูนปัดทอง ที่ได้รับรางวัลซีไรต์ในปี 2528 ก็ได้รีปัญหาในชีวิตฆราวาส ซึ่งส่งผลกระทบต่อความทุกข์ของคนรุ่นลูกเพราะพ่อแม่ไม่ทำตนเป็นปูชนียบุคคลที่แท้จริง (ไพถิน รุ่งวิวัฒน์, 2535-2536 : 73-77)

ในช่วงปี 2530-2533 หนังสืออนวนิยายส่วนใหญ่ที่ได้รับคำนิยมนและขายดียังเป็นนวนิยายแนวพาฝันและแนวครอบครัว โดยที่ผู้แต่งส่วนใหญ่เป็นสตรี (ชนศ เวศร์ภาดา, 2543 : 93) อย่างไรก็ตาม ยังมีงานเขียนอีกแนวหนึ่งของนักเขียนชายคืออาชญากรรม หรือ นวนิยายแนวอาชญากรรม นักเขียนเด่นคือวชิษฐ เดชกุญชร ผู้เขียนแม่ลาวเลือด ดาวหัวเรื้อน และ หักถันช้าง ชนศ (93-103) ซึ่งว่าถึงคณะร่วมของงานในขณะนี้คือมีเนื้อเรื่องและ โครงเรื่องเป็นแบบเดียวกัน ตัวละครแบ่งเป็นฝ่ายดีและเลวชัดเจน ลักษณะนิสัยขาดความลึก แต่มีตัวเด่นคือผู้แต่งสามารถพัฒนาความเข้มข้นของปมปัญหาอาชญากรรมจนเชื่อได้ว่าเขียนขึ้นจากประสบการณ์จริงของผู้แต่งที่เป็นนายตำรวจ จุดเด่นอยู่ที่พลวัตกรรมและบทบาทของตัวเอกมีความสอดคล้องกับการงานอาชีพต่างจากเรื่องพาฝัน จึงเป็น “มิติใหม่ของนวนิยายแนวอาชญากรรม” ที่ “เสนอทั้งความบันเทิง ความรู้และความสำนึกในหน้าที่ต่อประเทศชาติโดยไม่ต้องมุ่งปลุกใจอย่างผิดคติน”

ตลอดฉายมังกะ ที่เขียนขึ้นในช่วงเดียวกันอาจจัดเป็นนวนิยายชีวิตครอบครัวดังที่ผู้แต่งให้สัมพันธภาพว่ามุ่งจะเน้นหนักแสดงความขัดแย้ง ความแตกแยกหรือความรักในครอบครัว และเห็นว่าครอบครัวมีความสำคัญต่อคนในสังคมมาก(อาศะ, 2535 : 28) ทั้งยังต่างจากเรื่องพาฝันทั่วไปคือมีความเอาใจจริงจังในการนำเสนอข้อขัดแย้ง ซึ่งเชื่อมโยงกับความจริงทั้งจากประสบการณ์ในชีวิตผู้เขียนและการค้นคว้าข้อมูลประกอบ ทั้งกลยุทธทางการค้าและปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคลที่มีความสมจริง และมีจุดเด่นที่แสดงแง่มุมทางวัฒนธรรมให้ใคร่ครวญ ดังจะศึกษาต่อไป

ตลอดฉายมังกะ

1. แก่นเรื่อง โครงเรื่อง และลักษณะตัวละคร

1.1 แก่นเรื่อง

ตลอดฉายมังกะ มีแก่นเรื่องเกี่ยวกับหลักการในการใช้ชีวิตของคนในครอบครัวใหญ่ท่ามกลางสิ่งชั่วร้ายและค่านิยมสังคมที่เบี่ยงเบนไปจากการยึดมั่นในคุณงามความดี ผู้อ่านจะได้พบว่าปัญหาของบุคคลเกิดจากความอ่อนแอทางจริยธรรมและความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ จึงมีความขัดแย้งกันเพราะผลประโยชน์ทางธุรกิจ การถือศักดิ์ศรีอย่างผิดๆ และการชิงรักหักสวาท แต่ก็สามารถแก้ไขหรือบรรเทาได้ด้วยคุณธรรมสำคัญคือขันติธรรม อุเบกขาและความเมตตา แก่นเรื่องนี้ปรากฏใน โครงเรื่องที่ว่าประกอบด้วยการแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกันของคนในตระกูลถือพาณิชย์นับแต่ตั้งตัวได้ โดยมีเหยียงในฐานะผู้นำครอบครัวเป็นผู้รับรู้ คอยให้สติและชี้แนะแนวทางที่เหมาะสมในกรอบของการปฏิบัติตนในวัฒนธรรมจีนที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทย นอกจากนี้ ยังเห็นแก่นเรื่องรองที่คุณธรรมสำคัญของเหยียงซึ่งแสดงเป็นแบบอย่างด้วยการปฏิบัติตนจึงเป็นจุดเด่นในแง่ที่สามารถสร้างตัวขึ้นมาจนมีฐานะมั่นคง และรักษาสถานะของคนไว้ได้ คุณธรรมดังกล่าวคือความเพียรพยายาม ความอดทน ประกอบกับการประเมินสถานการณ์อย่าง

ฉลาดในการวิเริ่มและดำเนินกิจการงานให้ดำเนินอยู่ถ่วงด้วยดี ความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบต่อบุคคลำทางธุรกิจ ความรัก ความเมตตาและความปรารถนาดีต่อบุคคลรอบข้างอย่างจริงใจ

ลอคฉาฆมังกร ยังมีแก่นเรื่องรองที่วิพากษ์วิจารณ์ข้อบกพร่องของมนุษย์ด้วย โดยเฉพาะ เหลียง ตัวเอกของเรื่องที่เป็นหัวหน้าครอบครัวที่แม้จะมีคุณธรรมอันน่ายกย่องหลายประการดังได้กล่าวมาแล้ว แต่พฤติกรรมหลายอย่างก็ชี้ว่าเหลียงมุ่งผลประโยชน์ทางธุรกิจและความสุขส่วนตัวมากกว่าคำนึงถึงความรู้สึกของบุคคลอื่น เช่นการแต่งงานกับภรรยาคนที่ 2 เพื่อให้ได้สิทธิซื้อที่ดิน เขาไม่ปฏิเสธเมื่อเห็นบทหลัง ภรรยาคนแรกจัดหาภรรยาคนที่ 3 ซึ่งมีอายุน้อยกว่ามากให้ แม้จะถูกค่อนว่า "หวังจะหาความสุขทางเพศกับเด็กสาว" เขากลับให้ความเห็นว่าดินไม่ใหญ่ "หากดินดีดีเพียงแห่งไร้ดอกผลตกคืนที่จะขายพืชพันธุ์ให้ยังยืนสืบต่อไปในภายหน้า ก็นับว่าน่าเสียขายยิ่งนัก" (96) ความคิดที่เน้นตัวเองเป็นศูนย์กลางยิ่งปรากฏเด่นในคำพูดนี้ และอาจจะแสดงจุดอ่อนของตัวเอกด้วยว่าอาจทำได้เพียงการขายพืชพันธุ์ แต่ไม่อาจสร้างคุณภาพของพืชพันธุ์ได้อย่างที่มุ่งหวัง เนื่องจากชีวิตของมนุษย์มีความซับซ้อนกว่าชีวิตของต้นไม้ นอกจากนี้ เหลียงยังพยายามจัดการกับชีวิตบุตรหลานเพื่อประโยชน์ต่อธุรกิจการงานตามที่ตนต้องการ ทำให้หลายคนเจ็บปวดและสูญเสีย ส่วนคนอื่นๆหลายคนในตระกูลเสียภาษี แม้จะร่ำรวยแต่ก็ยังไม่มีความโลก ความเห็นแก่ตัว ไม่ยอมยกความว้ากออกให้กันจึงเกิดความขัดแย้งมากมายและไม่พบความสุขที่แท้จริง ดังที่จะกล่าวถึงต่อไปในส่วนของเนื้อเรื่องและโครงเรื่อง

1.2 เนื้อเรื่องและโครงเรื่อง

นักวิชาการทางสังคมศาสตร์ คือเกมิธ เดเซทึระ(2537 :17) เห็นว่าความเติบโตทางเศรษฐกิจทุนนิยมไทยประกอบด้วยสถานะของชนชั้นนายทุนที่สูงขึ้นทั้งทางเศรษฐกิจสังคมและการเมืองเป็นปัจจัยให้มีการแตงนามิยายเช่น ลอคฉาฆมังกร ซึ่งเป็นตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมของตำนานกำเนิดทุนนิยมและนายทุนจีนสยาม หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า "ตำนานกระดุมพีไทย" จุดมุ่งหมายของตำนานดังกล่าวในทัศนะนี้ก็คือ เพื่อ "รวบรวมอำนาจใหม่ทางรูปการจิตอำนาจและวัฒนธรรม" ของชนชั้นนายทุนในช่วงทศวรรษนั้น เกมิธยังเห็นว่า ความสมจริงของเรื่องนี้คือรากทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับนายทุนจีนสยามหรือกระดุมพีไทยที่มีต้นตระกูลสืบต่อมาจากราชจีนแท้ๆที่เข้ามาตั้งรกรากในไทยและมีบทบาททางเศรษฐกิจอย่างสูง ดังที่เห็นจากตัวเอกคือเหลียง กือพาณิชย์ที่มีลักษณะตรงกับบุคคลจริงมากกว่านายทุนไทยแท้ในขณะ ไทพท์สน์เรื่องอื่นที่ขาดความเชื่อมโยงกับความจริงทางประวัติศาสตร์

อย่างไรก็ตาม ความประทับใจต่อเหลียงในบทความข้างต้นมาจากการรับสารผ่านสื่อละครโทรทัศน์ ซึ่งเท่ากับได้คิดตามบทบาทของผู้แสดงอย่างใกล้ชิด โดยไม่ผ่านการเล่าเรื่องอย่างในนวนิยาย ต่างจากการเสพด้วยการอ่านด้วยตัวเองซึ่งตั้งขึ้นคล้ายการเล่าชีวิตประวัติโดยมีตัวละครอีก

ตัวหนึ่งเป็นผู้เล่าเรื่อง นักวิจารณ์บางคนมีความเห็นว่า แม้อูเหมือนว่าเหยียดเป็นบุคคลสำคัญที่มีประวัติชีวิตน่าทึ่ง โดยผู้แต่งสอดแทรกคำคมและวาทศิลป์ไว้ ทั้งยังบรรยายภาพของตัวออกอย่างแจ่มชัด และสนใจเปิดเรื่องและปิดเรื่องที่ตัวเอก แต่ผู้อ่านรู้สึกเหยียดและครอบครัวยากลำบากกว่าจากคำบอกเล่าในคำบรรยายมากกว่าจากการสังเกตพฤติกรรมของตัวละครด้วยตนเอง ที่สำคัญ นวนิยายเรื่องนี้มีปมหลายปม แต่อูเหมือนจะไม่ได้ประสานกันเป็นเอกภาพ การกำหนดให้เหยียดมีบทบาทเป็นผู้สังเกตพฤติกรรมของตัวละครอื่นที่เป็นอุกทานที่ทำให้ตัวละครนี้ถูกควมรังสีไปมากและทำให้ "ถอดตายมังกร มีลักษณะเป็นสาวคหีชีวิตหรือความเรียงขนาดยาวมากกว่านวนิยาย" (ธเนศ เวศร์ภาดา, 2543 :80,82-85)

เมื่อพิจารณาเนื้อเรื่อง เรื่องเริ่มจากเหยียดเดินทางเข้ามาเมืองไทยจนสามารถทำงานตั้งตัวได้ เขาต้องพบปัญหามากมายตลอดชีวิต ทั้งปัญหาทางธุรกิจ ปัญหาจากความเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และปัญหาที่ทำให้เขาหนักใจที่สุดคือความไม่ลงรอยกันของลูกเมียซึ่งเกี่ยวโยงกับผลประโยชน์และชีวิตส่วนตัว แต่เหยียดก็พยายามใช้สติปัญญาและคุณธรรมช่วยแก้ไขปัญหาแต่ละเรื่องให้คลี่คลายไปอย่างดีที่สุดเท่าที่เขาจะสามารถทำได้ แม้ว่าจะบางครั้ง สิ่งที่เขาต้องคิดหรือกระทำอาจไม่ใช่สิ่งที่ถูกต้องทั้งหมด โดยเฉพาะในสายตาของคนรอบข้างหรือคนที่ได้รับผลกระทบ เช่นการตัดสินใจแทนบุตรหลานเรื่องการศึกษาระดับอุดมศึกษาและการมีคู่ครอง

ผู้ดำเนินเรื่องด้วยการเล่าถึงความเป็นมาของเหยียด ที่เดินทางจากเมืองซัวเถา ประเทศจีนเข้ามา "เมืองโชค" ในเมืองไทยเมื่ออายุได้ 19 ปี โดยที่ภรรยาชื่อ เหมยถึงและบุตรชาย 2 คนคือเทียนกับแอนดี้ไว้กับบิดามารดาของคนที่เมืองจีน บิดามารดาของเหยียดจัดการให้เขาแต่งงานกับเหมยถึงเมื่อเหยียดคิดจะมาตั้งโชคทางทะเลได้ตั้งแต่อายุ 16 ปี เพราะเกรงว่าเหยียด "จะหลงเสน่ห์ผู้หญิงต่างแดนจนลืมบ้านเกิดเมืองนอน" (9) ทั้งสามแม่ลูกเดินทางมาเมืองไทยเมื่อเหยียดกับเหมย ภรรยาคนที่ 2 มีบุตรด้วยกันแล้ว 3 คน คือนัฐ นก และบุษ

เมื่อแรกมาเมืองไทย เหยียดทำงานเป็นกรรมกรแบกข้าวสารจนสามารถเก็บเงินมัดจำเช่าบ้านเช่าแฟล็กๆ ในกรุงเทพฯ ได้ แต่ต่อมาก็เกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 เขาต้องหนีไปอาศัยคนรู้จักขายเรือขายกาแฟและเลี้ยงหมูเลี้ยงเป็ดที่อำเภอคำเนินสะควง จังหวัดราชบุรี เพราะคนจีนอพยพในตอนนั้นถูกทหารญี่ปุ่นพ่งเส่งว่าเป็นสายลับของจีนคณะชาติ เหยียดกลับเข้ากรุงเทพฯ อีกครั้งหลังสิ้นสุดสงคราม เศรษฐกิจที่ตกต่ำทำให้เขาเปลี่ยนความคิดที่จะเปิดร้านขายกาแฟมาเป็นตั้งกาแฟซอง ขายรังและนมกระป๋องจากต่างประเทศเข้ามาขายเนื่องจากเป็นสินค้าที่ขาดตลาด แต่ก็ต้องพบปัญหาใหญ่ที่ทำให้เขาสิ้นเนื้อประดาตัวเมื่อสินค้าที่นำเข้ามาซำจุดเสียหายจนมีปริมาณไม่พอส่งให้ลูกค้า ด้วยถือคติที่ว่า "ชื่อเสียงและความไว้วางใจ หากสูญสิ้นลงแล้วทั้งชาตินี้ก็ไม่มีความที่จะสร้างขึ้นมาได้ใหม่" (12) เหยียดจึงกู้ยืมเงินธนาคารมาทวงซื้อสินค้าจากร้านในกรุงเทพฯ ตั้งใจให้ลูกค้าต่างจังหวัดอย่างครบถ้วน แม้ตัวเขาจะตกยากขนาดต้องอาศัยนอนคนแม่ขายของในตลาดอยู่เป็นปีโดยรับจ้างแบกหามไปวันๆ

เหลือทิ้งตัวได้อีกครั้งเมื่อเขาได้รับเงินชดเชยค่าเสียหายจากบริษัทที่ตนเองตั้งชื่อ
 ดินคำ และมีโอกาสเป็นตัวแทนจำหน่ายอยู่หลายปี เขาจึงเริ่มมีเงินเก็บ ต่อมาเมื่อเงินค้ำมีราคาสูง
 ขึ้น และต้องแข่งขันกับยี่ห้ออื่น ประจวบกับมีผู้ร่วมลงทุนกับผู้ปูนหรือได้หัวหน้าตั้งโรงงานทอดคำ
 ขึ้นมา เหลืองจึงหันไปตั้งโรงงานทอดคำร่วมกับชาว ได้หัวหน้าที่เป็นผู้ลงทุนด้านเครื่องจักร เหลือง
 แล่งงานกับเนียม หญิงไทยอายุ 18 ที่ไม่เคยชอบพอกันมาก่อนเพื่อใช้ชื่อเนียมชื่อที่คิดที่เขาไม่อาจ
 ชื่อเองได้เนื่องจากเป็นคนต่างคำ (16-17) การที่เนียมขายไม่ได้แสดงความล้มเหลวอย่างลึกซึ้งใน
 ชีวิตคู่ของคนที่สองก็ถูกด้วยกับว่าชีวิตส่วนตัวของเหลืองไม่ไร้จุดหม่นของเรื่อง อาจเป็นเพราะ
 ผู้แต่งวางกรอบให้ตัวเอกมุ่งความถ้าวางสรรหาธุรกิจเป็นเป้าหมายหลักของชีวิต การมีครอบครัวก็
 เป็นมีปัจจัยเสริมเป้าหมายนี้ สำหรับเหลือง ถูกด้วยว่าบุคลิกไม่ไร้ประกอบการทำกิจการ โดยไม่ต้อง
 พึ่งพาคนภายนอก บุรพหลานมีหน้าที่ปฏิบัติงานในกิจการของตระกูล ปัญหาของบุรพหลานที่
 เหลืองจะเข้าไปจัดการมักเป็นปัญหาที่กระทบต่อธุรกิจและกิจการ ส่วนปัญหาด้านอื่น ดูเหมือน
 เหลืองจะไม่สามารถจัดการได้มากนัก โดยเฉพาะเมื่อเกิดปัญหาชีวิตที่ทำให้เสียคนเมื่อร้อนใจเกินไป
 ทั้งบ้าน เช่นกรณีที่บุตรสาวชื่อนันทนาตั้งครมภ์ เหลืองก็พยายามจะจัดการแต่งงานให้ แต่เธอไม่
 ชอบเปิดเผยว่ามีความสัมพันธ์กับใครจนหนีออกจากบ้านไป ความล้มเหลวในด้านนี้สร้าง
 ความทุกข์แก่เหลืองไม่น้อย

ผู้อ่านจะเชื่อมโยงได้ว่า กิจการของเหลืองเริ่มในปี 2493 ด้วยการทำโรงงานค้าคิพที่
 ร่วมทุนกับได้หัวหน้า เขาสามารถปรับใช้ประโยชน์ของเครื่องจักรเก่าๆที่ผู้ปูนและได้หัวหน้านำ
 ร่วมทุน เนื่องจากเมืองไทยมีพืชพืชนโรงงาน ค้าคิพที่ผลิตก็ขายได้เพราะราคาไม่แพงและ
 เป็นสิ่งที่ใช้ได้ในหลายวาระของชีวิตคนไทย ถึงสำคัญที่เหลืองเน้นไม่ใช้เครื่องจักร แต่เป็นตัวคน
 ที่เขาเชื่อหลักว่าจะต้องให้การเลี้ยงดูเหมือนคนในครอบครัวและสนับสนุนให้มีการแข่งขันกัน
 ทำงาน(27) การให้ความสำคัญกับคนทำให้เหลืองเป็นที่รักของผู้ร่วมงานและสามารถตั้งตัวได้
 ในเวลาไม่นาน เหลืองสามารถตั้งบริษัทการเงินชื่อ “นัฐกิจหลักทรัพย์” ในปี 2500 แต่ก็ต้องถอย
 ไปฮ่องกงเพราะไปกระทบกับการเมือง เมื่อกลับมามีประเทศไทยในราวปี 2506 เขาก็ตั้งบริษัท
 “นัฐกิจโกสศ” เพื่อดูแลกิจการทั้งหมด เรียกรวมว่าบริษัทในเครือ นัฐกิจโกสศ หลังจากนั้นก็ตั้ง
 บริษัท “สหนัฐกิจ” ในช่วงปี 2518-2519 เพื่อผลิตและจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภค

ด้านการเลี้ยงดูบุตร เหลืองพยายามให้การศึกษาแก่บุตรเพื่อให้เป็นกำลังแก่กิจการ
 เหลืองได้ส่งบุตรชายคนโตสองคนที่เกิดจากภรรยาหลัง ภรรยาคนแรก ไปเรียนต่อด้านการค้าที่
 ฮ่องกงตั้งแต่วัยรุ่นหลังจากเข้ามาอยู่เมืองไทยไม่นาน แต่คนที่สร้างความสำเร็จให้เหลืองดูมีใจได้
 มีเพียงคนเดียวที่ได้รับประกาศนียบัตรกษัตริย์คินิยมกลับมา เหลืองจัดงานเลี้ยงต้อนรับเขาอย่าง
 ใหญ่โตแต่แสดงออกนอกหน้าว่าเขยอต่อเพื่อนที่เรียน ไม่จบเพราะมีคู่ครองและมีบุตรก่อนวัย
 อันควร ส่วนเขยอหลังก็ไม่พอใจทรงศรี ภรรยาของเขยออย่างมากด้วยถือว่าเป็นคนทำหลาย

ขนาดของถูก “ทำให้กิจการค้าหลายอย่าง...ลคงอยู่กับพวกถูกๆ...เมียม” (21) แทนที่จะเป็นของ บุตรชายคน

เมื่อแอนดีย์กลับมารวมความสำเร็จ นอกจากหญิงจะพาไปแนะนำกับเพื่อนฝูงอย่าง ออกหน้าออกตาแล้ว แอนดีย์ยังได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยผู้จัดการโรงงานนักรุกกิจการทอที่มีหญิงเป็นผู้จัดการ และต่อมาได้มั่นคงงานอย่างใหญ่โตกับหญิงคนรักที่เป็นชาวจีนฮ่องกงชื่อเป็กกี้ บุตรสาว คนเดียวของเจ้าของกิจการเรือเดินทะเล เมื่อพ่อเสียชีวิต เป็กกี้ได้มีศติความเรื่องมรดกกับภรรยา น้อยของพ่อ เป็กกี้เป็นสะใภ้ที่ไม่ยอมอยู่ในอำนาจของมารดาของสามีและต้องจัดการปัญหาที่สามี มีความสัมพันธ์ฉันผู้สาวกับพนักงานบริษัทที่ได้เลื่อนตำแหน่งเป็นเลขานุการอย่างรวดเร็วโดยมี มารดาของสามีส่งเสริม

บุตรของหญิงที่เกิดจากเมียม ภรรยาคนที่สอง มีทั้งสิ้น 5 คน คือ นักรุก นก นุช นนท และนันทนา นักรุก ซึ่งมีชื่อห้องกับชื่อโรงงานแห่งแรกของหญิงคือ “นักรุกกิจการทอ” ได้ดูแล “นักรุก อะ-ลา-โมค” ที่เป็นบริษัทผลิตและจำหน่ายเสื้อผ้าสำเร็จรูป ผู้ถ้าไม่ได้กล่าวถึงเรื่อง การศึกษาของนักรุกอย่างละเอียดนอกจากจะระบุว่า “เพื่อนเก่าสมัยมัธยม”(28) แสดงว่าจบ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาภายในประเทศ นักรุกเลือกแต่งงานกับออร์ทที่มีอาชีพเป็นครูสอนใน โรงเรียนการเรือนและมีอายุแก่กว่านักรุก 5 ปี

นก บุตรชายคนรอง บิดาของนภาผู้เล่าเรื่อง ถูกส่งไปฝึกงานที่ญี่ปุ่นเมื่อเรียนจบ ชั้นมัธยมห้า ภารกิจจัดการให้เขาแต่งงานกับบุตรสาวของเพื่อนซึ่งเป็นพ่อค้าด้วยกัน แต่ตนและ ภรรยาเมื่ออุปนิสัยและระตนิมย์เข้ากัน ไม่ได้จึงมีข้อขัดแย้งกันเสมอ นกกับนภาที่เป็นผู้ดูแลซ่อมแซม เครื่องจักรในโรงงาน ในบรรดาบุตรทั้ง 5 คนนี้ นุชและนนทเป็นคนที่ได้รับการศึกษาสูงกว่า คนอื่นๆคือจบชั้นปริญญาตรีและปริญญาเอกตามลำดับ นุชได้ช่วยงานด้านบัญชีของบริษัท ส่วนนนทเป็นผู้ช่วยการของสำนักงานกลางที่ควบคุมดูแลกิจการของบริษัทในเครือนักรุก โกลด ต่อมา เขายังมีบทบาทสำคัญในการปรับปรุงและจัดระเบียบบริษัทหลายๆด้าน ทั้งการคัดเลือกคน เข้าทำงาน การใช้อุปกรณ์ที่ทันสมัยเช่นคอมพิวเตอร์ การให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่เรียนดีเพื่อ ศึกษาและเข้าทำงานกับบริษัทในเครือฯ นอกจากนี้ ยังมีภาระส่งคนไปดูงานที่ต่างประเทศ จัดตั้ง กองทุนสวัสดิการแก่พนักงาน เป็นต้น

สำหรับหญิง สิ่งหนึ่งที่เดือนใจเสมอมาให้เขานึกถึงความลำบากแต่หนหลังและ เห็นค่าของการตัดสินใจที่ถูกต้องก็คือเหรียญบาทสมัยรัชกาลที่ 6 ซึ่งหญิงนำตาตางค์และเหรียญ ตกลงไปแลกมา แล้วพกติดตัวไว้เสมอ แม้จะถูกดูแลจนว่าผู้ทักตวงค์ว่าเป็นพวงไม่ได้ แต่หญิง กลับเห็นว่าเหรียญบาททำด้วยเงิน และค่าของเมื่อเงินสูงกว่าทองแดงหรือเงินเกิดซึ่งใช้ทำตางค์ๆ นอกจากนี้ เหรียญบาทเหรียญนี้ยังทำให้หญิงคำนึงถึงแนวคิดในการทำธุรกิจการค้าด้วย การใคร่ครวญอย่างรอบคอบว่าจะให้ผลตอบแทนคุ้มค่า และอดทนรอคอยโดยไม่ด่วนผลิผลามทำ ตามกระแส (34) ถึงที่เขาเลือกกระทำจึงอาจไม่ใช่สิ่งที่คนทั่วไปนิยมกัน ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดก็คือ

ในช่วงปี 2518-2519 เหลียงคัดค้านใจเข้ารับช่วงกิจการโรงงานผลิตสบู่ ผงซักฟอกและยาสีฟันโดย
จำหน่ายสินค้าในราคาถูกขณะที่เศรษฐกิจและการเมืองไทยกำลังผันผวนและบรรดานักธุรกิจต่าง
ไม่กล้าลงทุน ทุกนโยบายของเขาก็คือการไม่หวังผลกำไรด้วยการเอาใจเอาเปรียบผู้บริโภคและมึ
ความจริงใจต่อคนงาน เหลียงจึงประสบความสำเร็จในธุรกิจใหม่นี้อย่างมาก

ส่วนที่เหลียงพลาตอย่างมากคือการจัดตั้งธุรกิจหลักทรัพย์สินในช่วงปี 2500 แม้ประสบ
ความสำเร็วมิติทรัพย์สินหลายสิบด้านและแตกหน่อเป็นบริษัทเล็กๆอีกหลายบริษัท แต่การคบหา
กับนักการเมืองที่เลื่องลือเป็นประธานและกรรมการบริษัทก็ก่อปัญหาเมื่อบุคคลเหล่านั้นดูถูกเหยียด
อำนาจ เหลียงถูกรัฐบาลจอมพลสฤษดิ์เรียกไปสอบสวน และมีข่าวว่าจะถูกจับกุมจึงต้องลี้ภัย
ไปอยู่ฮ่องกง ที่นั่น เขาได้ตั้งบริษัท "นันทันแนล ทรัสต์" ด้วยความช่วยเหลือของบิลลาแม็กกี
เมื่อกิจการของทรัสต์เติบโตขึ้น เหลียงมอบหมายให้เทียน บุตรชายคนโตดูแลกิจการแทนในช่วงที่
คนเดินทางไปศึกษางานที่อเมริกากับเพื่อน การคัดค้านใจให้เทียนดูแลงานของทรัสต์ทำให้เหลียง
ขัดแย้งกับบิลลาแม็กกีจนเลิกไปมาหาสู่กันเพราะอีกฝ่ายต้องการให้แอนดี้ที่เป็นบุตรเขยรับหน้าที่นี้
อย่างไรก็ตาม เหลียงต้องรีบกลับฮ่องกงหลังจากไปอเมริกาได้ 6 เดือนเพื่อสะสางหนี้สินของทรัสต์
ที่เกิดขึ้นจากการบริหารงานของเทียน โดยเหลียงให้แอนดี้โอนเงินจำนวน 100 ล้านดอลลาร์จากธุรกิจหลัก-
ทรัพย์สินที่เมืองไทยมาเข้าขันแนล ทรัสต์ เมื่อชำระหนี้ทั้งหมดแล้ว เหลียงก็จัดการเลี้ยงโดยเชิญ
ลูกค้าของทรัสต์มาร่วมงานพร้อมภรรยาของ โทษและยอมรับผิดในเรื่องที่เกิดขึ้น ทรัสต์ที่ใกล้จะ
ล้มละลายกลับฟื้นตัวอีกครั้งและสามารถโอนเงินคืนธุรกิจหลักทรัพย์สินได้ในเวลาเพียงสองสัปดาห์
(61-64) เหตุการณ์นี้แสดงว่าเหลียงยึดหลักการความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบต่อ
รับความไว้วางใจกับคนมา

ระหว่างที่เหลียงอยู่ฮ่องกง แม็กนิยม เทียน และแอนดี้จะร่วมกันรับผิดชอบกิจการ
ของครอบครัว แต่แอนดี้มีบทบาทมากที่สุด โดยเฉพาะเมื่อเขาจัดการย้ายคนงานและกำราบผู้ที่
ประทุงพุดงาน ได้อย่างเฉียบขาด(57-58) ต่อมา แอนดี้ยังก่อตั้งบริษัทใหม่ๆจนบริษัทในเครือ
แตกหน่อไปมาก หลายบริษัททำกิจการที่ไม่เกี่ยวข้องกันกับกิจการหลักของตระกูลเขย อีกทั้งแอนดี้
ยังมีอิทธิพลต่อบริษัทใหม่เหล่านี้มากกว่าใคร เมื่อจอมพลสฤษดิ์ถึงแก่อนิจกรรม เหลียงจึงกลับ
เมืองไทย เขาตั้งสำนักงานกลางขึ้นเพื่อดูแลกิจการของธุรกิจ โภคภัณฑ์และบริษัทในเครือเพื่อมิให้
อำนาจส่วนใหญ่ตกอยู่ในมือของแอนดี้ เหลียงจัดการยุบบริษัทหลายบริษัทที่ "เห็นท่าว่าจะไป
ไม่รอด" (73) และให้โอกาสผู้จัดการบริษัทย่อยอื่นๆที่ไม่เกี่ยวกับกิจการหลักของครอบครัว ได้
ดำเนินกิจการคือด้วยการยกหุ้นส่วนที่ถืออยู่แบบให้เปล่า คนเหล่านั้นจึงตั้งตัวได้แม้เขาจะดูถูกเหยียด
เงินไปเป็นจำนวนมาก

อย่างไรก็ดี แม้เหลียงจะมีส่วนส่งเสริมให้คนงานแข่งขันกันทำงานและช่วยให้
หลายคนสามารถตั้งตัวได้จนเป็นที่รักใคร่ของลูกน้อง แต่สำหรับคนในครอบครัวแล้ว มีหลายครั้ง
ที่เหลียงเลือกคัดค้านใจเอง โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ทางธุรกิจเป็นหลักหรือตามความพอใจของคน

แทนที่จะให้บุตรหลานได้เลือกตามความถนัดใจ เช่นเรื่องการศึกษาและการมีคู่ครอง ดังที่เขาจัดการให้ภภ บุตรชายคนที่ 2 ที่เกิดจากเมียและเป็นบิดาของผู้เข้าไปฝึกงานที่ญี่ปุ่นเพื่อนำความรู้อาตุแพทย์เครื่องจักร ในกิจการโรงงานทอผ้า ทั้งจัดการให้ภภแต่งงานกับบุตรสาวของเพื่อนทั้งที่ภภมีครอบครัวอยู่แล้ว และทั้งที่เหยียงเองเคยท้าวถึงการให้อิสระในเรื่องคู่ของลูกหลานว่า “เรื่องลูกเรื่องเมีย ก็เหมือนได้กึ่ง ก็ปลิ้นเรือเขาก็ต้องเลือกได้กึ่งที่เขาพอใจที่สุด ภูเขาที่สุด...” (32) คำพูดและการกระทำของเหยียงจึงขัดแย้งกันและเป็นข้อบกพร่องอย่างหนึ่ง อาจเป็นเพราะในส่วนตัว เหยียงเห็นการมีคู่เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างครอบครัวเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจมากกว่าอย่างอื่น

กระนั้น ในเรื่องของการมีคู่ครองก็ดูเหมือนจะมีภภเพียงคนเดียวที่ยอมทำทุกอย่างตามใจพ่อ ส่วนลูกชายคนโตอย่างเทียน แอนตี้ และน้องต่างก็เลือกคู่ตามความต้องการของคน นอกจากนี่ยังมีบุตรสาวคนโตของเหยียงที่เป็นตัวตั้งตัวตีในการต่อต้านการบังคับภภของเหยียงเสมอมา นุชเริ่มประท้วงเมื่อเหยียงต้องการให้เธอช่วยทำงานในบริษัทแทนการเรียนต่อมหาวิทยาลัย เธอแอบไปสอบเอนทรานซ์และได้เข้าเรียนต่อด้านบัญชีที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยยอมรับงานบัญชีของบริษัทมาทำหลังเลิกเรียนเป็นข้อแลกเปลี่ยน

การเป็นบุตรสาวคนแรกและเป็นบุตรสาวคนโตคงทำให้บุชกลัวต่อต้านเหยียงอย่างเต็มที่เมื่อเขาต้องการให้เธอแต่งงานกับตมทงษ์ บุตรชายของเจ้าแม่กั้ง พี่เลี้ยงเก่าของเหยียง ซึ่งชายที่คิดสำหรับสร้างที่ฝั่งศพให้เหยียงในราคาถูก นุชตั้งกับขู่ว่าจะยอมตายหากถูกบังคับให้แต่งงานจนเหยียงต้องยอมตามใจเธอ การกล้าคัดค้านจนถึงขั้นต่อต้านคำสั่งของบิดายังทำให้บุชถูกเรียกว่าเป็น “นาคามะเจียงชิงน้อฮ” หัวหน้าที่ของ “แก๊งออฟไฟฟ์” ที่มีสมาชิกอีก 4 คนที่มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน ได้แก่แนนท์ น้องชายแม่ตีวกับกับหลานอาอีก 3 คนคือระวีกับดวงดาวลูกของเทียน และราอุซซ์ ลูกของแอนตี้ นุชคอยนำการคัดค้านเรื่องต่างๆที่ไม่เห็นด้วย เช่นเรียกร้องให้สมาชิกในครอบครัวได้เลือกเรียนต่อหรือมีคู่ตามที่ต้องการ ซึ่งในตอนแรกเหยียงโกรธมาก แต่ต่อมาเขาก็ยอมรับข้อเสนอลหลายอย่าง เมื่อนุชประท้วงด้วยวิธีไม่กินข้าวที่บ้านและเก็บตัวอยู่ในห้องหลังจากเหยียงส่งแนนท์และระวีไปอยู่โรงเรียนประจำเพื่อแยกสมาชิกในกลุ่มของนุชออกจากกัน

การที่นุชเป็นบุตรสาวคนโตของเหยียงก็เนื่องมาจากเธอเป็นคนที่น่ารัก ช่างพูดช่างเอาใจและเป็นบุตรสาวคนแรก เหยียงจึงรักและตามใจเธอมากกว่าใครๆและมากที่สุด ในบรรดาบุตรสาวตามคนของเขา ซึ่งนุชก็ไม่ได้ทำให้เหยียงผิดหวังแต่ทั้งในเรื่องการเรียน การงาน และคู่ครองที่นุชเลือกเอง ความทุกขใจส่วนใหญ่ของเหยียงที่เกิดจากบุตรสาวจึงมาจากบุตรสาว

¹ ชื่อนี้คิดแปลงจากชื่อ “แก๊งออฟไฟฟ์” ซึ่งนำโดยมาตามเจียงชิง ภรรยาของเจ้าแม่เจียง มีจุดเด่นที่มุ่งจะปฏิวัติสังคมธรรมจีน

คนเล็กสองคนคือนันทนาที่เป็นน้องร่วมมารดากับนุช และนางพงาที่เกิดจากมาดัย ภรรยาคนที่สามของเหลียง

นันทนาเป็นบุตรคนสุดท้ายของในบวรคราว 5 คนของเหลียงที่เกิดจากเมีย นันทนาเกิดมาในตอนที่เหลียงและเมียมีอายุมากแล้วและขุ่นแค้นกับการทำธุรกิจเกินกว่าจะมิเวตาธุแลโกถ์จิด ส่วนที่ๆก็มีอายุห่างกันมาก นันทนาจึงค่อนข้างวังเหวกว่าใคร คนที่นันทนาพอจะเชื่อฟังอยู่บ้างคือคนพี่ที่เป็นพี่แท้ๆ แต่เมื่อนั้นไปเรียนต่อที่อเมริกา นันทนาก็ให้ความสนิทสนมเป็นพิเศษกับซาอูซัย บุตรของเมื่อกี้ที่มีศักดิ์เป็นหลานชายคนแต่มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน ทั้งคู่ออกไปเที่ยวเตร่นอกบ้านด้วยกันเมื่อบริษัทของเหลียงพบว่านันทนาค้างควรวรค์ แม้จะถูกคาดคั้นอย่างหนัก แต่นันทนาก็ไม่ยอมบอกว่าเป็นพ่อของเด็กในท้อง ตลอดเวลาที่ผ่านมาเธอก็มีความเสียใจและความคิดหวังของเหลียงและเมียที่เป็นพ่อแม่ ความโกรธแค้นและเสียใจของนางและนภคตบุคคตที่ทำให้น้องถาวรรวมถึงตระกูลคนเสียเสีย และทำที่ขลาดๆของซาอูซัยที่คอยหลบหน้านันทนา(130) ต่อมา นันทนาหนีจากบ้านไปทำแท้ง เมื่อกลับมา เธอยังออกเที่ยวเตร่กับซาอูซัยดังเดิม จึงถูกนภคตและเมียจับตามอง(138-139) เหมือนถึงและเมื่อกี้ที่เป็นคู่รักที่สงบศึกชั่วคราวเพื่อจัดการแต่งงานให้ซาอูซัย ความพยายามที่จะฆ่าตัวตายของนันทนาเมื่อรู้เรื่องนี้ทำให้ผู้อ่านคาดเดาได้ว่าคนทั้งสองมีความสัมพันธ์กันฉันพี่น้อง ความสัมพันธ์ที่ขัดแย้งกันนี้ก็ยังไม่เป็นเหตุให้คนในครอบครัวของซาอูซัยอย่างจริงจังเกี่ยวกับการสร้างความอภัยคนแก่ตระกูลในฐานะ "อาชญากรทางเศรษฐกิจ" เมื่อวันวิหัทธรัส "ซูเนียน ซาเคอร์ และคอบบอคคิตี" ที่เขาคั้งขึ้นล้มตถาษ (256-257)

นางพงา บุตรสาวคนเล็กที่เกิดจากมาดัย ภรรยาคนที่ 3 ของเหลียง เป็นลูกที่เข่า "หั้งรักและหั้งสงสาร" (210) เธอเป็นคนที่มีความสามารถ แต่ข้อเสียของเธอคือความใจร้อน ส่วนทัศนคติใจจนเกิดความคิดพาดคั้งสำคัญเมื่อเธอตัดสินใจแต่งงานกับบุตรชายนายพลขณะจะไปเรียนต่อที่อเมริกา ต่อมาหั้งคู่แยกห่างกันเมื่อนางพงาเริ่มคั้งท้อง ผู้เล่าเรื่องได้แสดงทัศนะว่าอาจเป็นเพราะนิสัยเจ้าชู้ เขาแต่ใจของฝ่ายชายที่จัดได้ว่าเป็นคน "รูปล่อ พ้อรวาย" ทั้งคู่จึงต้องหย่าร้างกัน (209) แต่เราจะพบว่านางพงาไม่ได้กลัวโทษผู้อื่น เธอรับคิดชอบการตัดสินใจของตัวเอง วันทีนางพงาได้รับปริญญาเป็นวันที่เธอคลอดบุตร เมื่อกลับมาเมืองไทย เธอใช้ชีวิตอย่างอิสระอยู่พักหนึ่งก่อนที่เหลียงจะมอบหมายให้เธอดูแล "สหพันธกิจ" ที่เป็นบริษัทผลิตและจำหน่ายเครื่องอุปโภคบริโภค เรื่องนี้ทำให้นุชไม่พอใจมากเพราะคาดหวังไว้ว่าคนน่าจะได้ตำแหน่งคั้งถ่ามากกว่าใคร แต่เมื่อเมียขอธิบาย โดยเทียบเคียงกับการร่วมมือกันสร้างเจคีย์และเรื่องความสูงของปลาวาฬบนอินทรีที่รู้จักพอใจความสามารถของคน นุชก็เข้าใจและเลิกตีความคิดที่จะลาออกจากงานแล้วย้ายไปอยู่ข้างนอกได้(215-216) ส่วนนางพงาก็พิสูจน์ตัวเองว่า เธอได้ตำแหน่งมาด้วยความสามารถ ไม่ใช่เพราะความรักหรือเพราะความสงสารของเหลียง คั้งที่เธอได้พัฒนาสหพันธกิจหลายอย่าง เช่น

การลดต้นทุนการผลิต ยกเลิกหน่วยงานที่ซ้ำซ้อน จัดระบบการจัดจำหน่ายให้รวดเร็วขึ้น ฯลฯ ทำให้บริษัทมีกำไรมากขึ้นและกลายเป็นบริษัทแนวหน้าของไทย(216) การตัดสินใจของเหลียงครั้งนี้จึงช่วยเน้นว่าเขายังเป็นคนที่มีองการเติบโต ได้ดี ไม่ต่างจากที่เคยตัดสินใจร่วมทุนกับ ไต้หวัน ในช่วงแรกของการตั้งตัว

หลังจากฝ่าฟันอุปสรรคด้านการงานจนมีฐานะมั่นคงแล้ว เหตุแห่งความทุกข์ใจและเจ็บปวดของเหลียงก็คือปัญหาของบุตรหลาน ไม่ต้องแต่เขาคิดองคามแก้ไขและให้ความช่วยเหลือ ประคับประคองบุตรสาวคนเล็กทองคนดังกว่าข้างต้น ยังมีความขัดแย้งระหว่างนันทและระวี ตมาชิกในกลุ่ม “แก๊งออฟไฟฟ์” ที่เคยรักใคร่สนิทสนมกัน นนทเป็นลูกชายของเนียม ส่วนระวี เป็นหลานย่าของเหมยหญิงที่เกิดจากเทียน ลูกชายคนโตของเธอ นนทและระวีจึงมีศักดิ์เป็นอากับหลาน ทั้งคู่เคยสนิทกันมากด้วยที่ทำงานเคียงกันหนึ่งปีและเป็นเด็กที่ “เนียมเลี้ยงดูกันมาเหมือนคู่แฝด” (113) แม้ระวีเป็นหลานชายคนแรกแต่ดูเหมือนเหลียงไม่ใคร่ใส่ใจมากนัก สังเกตได้ว่าเมื่อรู้ว่าเทียนมีภรรยาซึ่งกำลังตั้งครรภ์ที่ทั้งที่ยังเรียนหนังสือไม่จบ เหลียงก็โกรธมากจนแทบไม่ยอมส่งเสียให้เทียนเรียนต่อจนเหมยหญิงและเนียมต้องเกลี้ยกล่อมอยู่มาวัน เหลียงยังสั่งให้แอนดี้ที่เรียนอยู่ส่งองคค์อัยกับกับเทียนส่งระวีมาเมืองไทยทันทีที่คลอด(155)

แม้เทียนจะรักและเลี้ยงดูระวีเหมือนลูกแต่เขาก็ขาดความอบอุ่นจากพ่อแม่ ทั้งไม่ปรากฏว่าเขาได้รับสิทธิพิเศษหรือการสนับสนุนใดๆจากเหลียงตลอดชีวิต นอกจากเลี้ยงดูส่งเสียให้เรียนจนจบปริญญาตรีและให้ทำงานในตำแหน่งพนักงานบัญชี ผู้தாகกล่าวว่าเป็นเพราะความโตเถะและขาดความมั่นใจในตนเองของระวี เหลียงจึง “ไม่กล้าที่จะเลื่อนตำแหน่งให้สูงถึงระดับที่จะต้องตัดสินใจปัญหาต่างๆด้วยตนเอง” (156) ตรงกันข้ามกับราดูซัย ลูกของแอนดี้ซึ่งมักได้รับสิทธิพิเศษเสมอ ดังตอนที่เขาได้เลื่อนตำแหน่งเป็นเลขานุการของเหลียง โดยไม่ต้องไล่จากงานระดับต่ำกว่าคนอื่นคนอื่นจนหลายท่านไม่พอใจ

นอกเหนือจากเรื่องงานแล้ว ระวียังมีปมด้อยในด้านหน้าคนและสติปัญญาที่ด้อยกว่าญาติคนอื่น โดยเฉพาะเมื่อเทียบกับราดูซัยและนันทที่มีวัยไล่เลี่ยกัน ในขณะที่นันทโตขึ้นอย่างคนที่ประสบความสำเร็จและมีความเชื่อมั่นในตัวเองสูง ระวีกลับตรงกันข้าม ดังจะเห็นว่านันทสามารถเรียนจนจบปริญญาเอกได้เป็นดอกเตอร์คนแรกและคนเดียวของครอบครัว ส่วนระวีจบเพียงปริญญาตรี เมื่อกลับจากอเมริกาไม่นานนันทก็ได้รับความไว้วางใจจากเหลียงให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการคนแรกของสำนักงานกลางที่คอยควบคุมดูแลกิจการ แต่ระวีเป็นเพียงพนักงานบัญชี ซึ่งไปกว่านั้น นนทยังมีหญิงสาวมาคิดพันมากมาย ขณะที่ไม่มีผู้หญิงคนไหนสนใจระวีเลย แต่ระวียังเชื่อฟังและคอยติดตามนันทไปทุกที่ นำตนใจว่า พฤติกรรมของระวีไม่เพียงแสดงถึงปมด้อยของเขาจนต้องยึดนันทที่เปรียบพร้อมกว่าเป็นที่พึ่ง หากยังชี้ถึงความปรารถนาเล็กๆในใจของระวีที่ต้องการเป็นเหมือนนันท การได้ติดตามใกล้ริคนนทจึงอาจเป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้ระวีรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญขึ้นมาบ้าง

อย่างไรก็ตาม การที่ระวีคอยตามแจจนมนต์ไม่ได้มีชีวิตส่วนตัวอย่างแท้จริงก็ทำให้มนต์เริ่มรู้สึกไร้ค่า เมื่อบุษ ที่สาวของเขาแนะนำให้หาเพื่อนหญิงให้ระวีบ้าง มนต์จึงเกลี้ยกล่อมให้ระวีแต่งงานกับสุวิตรา ซึ่งเป็นหนึ่งในบรรดาหญิงสาวที่มาติดพันเขา(157-158) ขณะนั้น ระวีกำลังหลงรักปรีชาภรณ์ ประชาสัมพันธ์ของบริษัทนัฏกิจ อะ-ลา-โมค แต่ก็ไม่กล้าบอกใคร ทั้งยังยอมถลงเออกับสุวิตราทั้งที่ไม่ได้รักกันมาก่อน แม้เธอยังจะจัดพิธีแต่งงานให้คนที่ทั้งสองอย่างเอ็กกริกจนเป็นข่าวใหญ่ไปทั่ว(162) แต่ระวียังคงรักและติดตามข่าวคราวของปรีชาภรณ์ ส่วนสุวิตราก็ไม่เคยถึมนมนต์ หลังการแต่งงาน สุวิตราไม่เพียงทะเลาะระวี และคอยประชยเอาใจหมอยหลังและเลิกก็ที่เธอคิดว่ามีอำนาจและสำคัญที่สุด ในตระกูลตีอพาณิชยชนเป็นที่ไว้วางใจ สุวิตรายังทำตัวเป็น "คนประเภทปากหวานกันปรีชา" และเอาเรื่องคนหนึ่งไปบอกอีกคนหนึ่งให้คิด ใจกันจนเป็นที่รังเกียจของคนในบ้าน

ชีวิตแต่งงานของระวีกับสุวิตราต้องจบลงอย่างรวดเร็วเพราะการ ไม่ยอมปรับตัวเข้ากับกันและนิสัยที่ไม่ยอมลดควราวาศอกให้กันของคนทั้งคู่ ระวีและสุวิตราต่างเลือกทำตามความพอใจของคน โดยเฉพาะยังรักษาความผูกพันกับผู้ที่ตนหมายปองและมดงออกอย่างไม่เกรงใจใคร

ความรู้สึกที่ระวีมีต่อปรีชาภรณ์ถูกเปิดเผยเมื่อเขาแสดงความ ไม่พอใจหลังรู้ข่าว ความสัมพันธ์ระหว่างเธอกับบุตภักดิ์ รองผู้จัดการใหญ่ของบริษัท อะ-ลา-โมค ระวีไปฟ้องนัฏกิจ ซึ่งเป็นผู้จัดการใหญ่ให้เรียกบุตภักดิ์มาดักเตือนแต่ันุฏ ไม่ทำตามเนื่องจากเห็นเป็นเรื่องส่วนตัว ส่วนที่บ้านตีอพาณิชย คำเสียดสีย้อยหยันในเรื่องนี้ของสุวิตราทำให้เธอกับเธอยิ่งห่างเหินกันมากขึ้น ต่อมา ข่าวของปรีชาภรณ์และบุตภักดิ์เฝือลง มนต์กลับคลมึนข่าวว่ามีความสัมพันธ์กับปรีชาภรณ์แทน เหตุการณ์ที่ดูเหมือนจะคลี่คลายก็กลับรุนแรงขึ้นเพราะสุวิตราและระวีไม่พอใจข่าวนี้และพยายามแตกคนทั้งคู่ออกจากกันด้วยวิธีต่างๆ ระวีที่กำลังเมาเหล้าถึงกับบุก ไปที่สำนักงานนัฏกิจ โกลสเพื่อถามหาความจริงจากมนต์ที่นั่งคุยอยู่กับบุษ ระวีมีบคอนั้นทั้งหมดต้องเข้าห้ามหลังจากวันนั้น ระวีและมนต์ที่มีนตึงกันเรื่อยมา (192-196)

มนต์ชื่อคอน โคมิเนียนราคาหลายล้านบาทให้ปรีชาภรณ์อยู่ (196) ความสัมพันธ์ของทั้งสองเป็นไปอย่างราบรื่น ขณะที่คู่ของสุวิตรากับระวีมีปากเสียงกันมากขึ้น สุวิตราจึงแสดงท่าทีสนิทสนมกับมนต์จนนำเกลียดและสร้าง ความไม่พอใจให้แก่คนในตระกูลตีอพาณิชย เธอพยายามอย่างยิ่งที่จะทำให้นนต์เลิกข้องเกี่ยวกับปรีชาภรณ์ด้วยการคิดค้นมนต์ให้เธออยู่ในงานเลี้ยงจนคิดค้นแล้วสร้างข่าวของเขากับหญิงอื่น ทั้งปลอ่ยข่าวว่าปรีชาภรณ์ยุ่งเกี่ยวกับชายอื่นยามที่มนต์ไม่อยู่เพื่อให้เขาระแวง (200-201) ในช่วงเวลาเหล่านี้ ระวีได้แต่เฝ้าดูอยู่ห่างๆ ด้วยหวังว่าถ้าสุวิตราทำตัวเป็นปรีชาภรณ์ก็อาจจะหันมาหาเขาบ้าง แต่ก็ผิดหวัง

วิธีสุดท้ายที่สุวิตราใช้ก็คือ ไปหาปรีชาภรณ์ที่บริษัทที่เธอทำงานอยู่เพื่อพูดจาถากถางให้เธอทนไม่ได้ แต่ปรีชาภรณ์ก็ได้คอยด้วยกรกดกับไปสิดต่อพูดคุยกับระวีจนเขาคิดว่าเธอมีใจให้ระวีหันมาปกป้องปรีชาภรณ์จนมีปากเสียงกับสุวิตราบ่อยขึ้นถึงขั้นทำร้ายร่างกายกัน ต่อมา ระวี

เสนอเงินก้อนใหญ่ให้ภรรยาเพื่อแลกกับการแยกทางกัน แต่เมื่อสุวิธราจากไป ปรีชาภรณ์ที่เผลอเข้ามาทอดมโอมศรีให้ก็หันไปแสดงความสัมพันธ์กับนันทน์อย่างเปิดเผย ระวังจึงยิ่งเคียดแค้นนันทน์มากขึ้น (226-230)

ระวีระบายความแค้นด้วยการอุยงสหพันธ์คนงานของบริษัทในเครือธุรกิจโกศลให้เรียกร้อง 3 ประการคือ 1. ห้ามนำเข้าเครื่องจักรที่ทันสมัยเข้ามาใช้ในโรงงานทอผ้า 2. ขอสิทธิให้ญาติผู้ใหญ่ของคนงานได้เข้ารับการรักษายาบาลฟรีจากสถานพยาบาลของบริษัทฯ และ 3. ขอสิทธิในการ โยกย้ายการปฏิบัติงานไปยังตำแหน่งที่เท่ากันหรือสูงกว่าในบริษัทในเครือได้ เมื่อที่ประชุมผู้บริหารมีมติปฏิเสธข้อเรียกร้องดังกล่าว ทางสหพันธ์ก็ประกาศระงับการทำงานลงร้อยละ 60 ทั้งขอให้ปลดคนนอกจากตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานกลางของบริษัท (236-237)

การประท้วงของคนงานสร้างความเสียหายต่อธุรกิจของตระกูลตือพาณิชย์อย่างมาก อย่างไรก็ตาม นัฐและนภ ที่ราชเก่าของนันทน์เป็นผู้ยื่นมือเข้ามาแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการให้ นันทน์ลาพักงานโดยไม่มีกำหนด ขณะที่นุชไปพักผ่อนที่ได้หวั่น ส่วนนัฐก็ค่อยๆ เกื้อหนุนพนักงานในบริษัทธุรกิจ อะ-ลา-โมคและ ดินทอง คอร์ปอเรชั่นที่ตนดูแลโดยคิดว่าถึงแม้จะเรียกร้องได้สำเร็จแต่พนักงานบริษัททั้งสองก็จะไม่ได้รับผลประโยชน์มากเท่ากับอีกสามบริษัทที่ใหญ่กว่า แล้วนัฐก็เสนอสวัสดิการพิเศษให้คนงานและพนักงานของตน เช่น ให้เงินยืมโดยไม่คิดดอกเบี้ยเพื่อซื้อบ้านหรือรถยนต์ ให้โบนัสไปเที่ยวต่างประเทศเป็นต้น คนงานระดับมันตของส่วนหนึ่งจึงแยกตัวออกจากสหพันธ์(240-241)

ส่วนนภก็ยื่นยันกับคนงานฝ่ายเครื่องจักรที่ทำงานมาด้วยกันว่าจะไม่มีการเปลี่ยนแปลงเครื่องจักร โดยไม่มีเหตุผลสมควร “ทำชุดที่เด็ดเดี่ยว...เสมือนหลักประกันที่มั่นคง” ของนภ ประกอบการเปิดอกและทวนความหลังที่คนงานได้ช่วยสร้าง “ธุรกิจการทอ” มาด้วยกันจึงทำให้คนงานฝ่ายเครื่องจักรเปลี่ยนท่าที(241)

เมื่อนันทน์กลับมาทำงาน เขาขอมอบระวีระนีประนอมด้วยการประกาศเปลี่ยนนโยบายที่จะนำเครื่องจักรใหม่มาใช้จากกำหนด 3 ปีเป็น 5 ปี ทั้งจะส่งคนงานไปฝึกงานที่ญี่ปุ่นแทนการรับนักศึกษาช่างกลเข้ามาทำงานแทน นอกจากนี้ นันทน์ก็ยินยอมให้พ่อแม่ของคนงานเข้ารับการรักษารูปแบบไป-กลับ ได้จนกว่าจะมีการขยายสถานพยาบาล สหพันธ์คนงานจึงพอใจและยอมกลับไปทำงานตามเดิม อย่างไรก็ตาม แม้อุยงการณ์จะคลี่คลายไปในทางที่ดี แต่การประท้วงก็ทำให้บริษัทในเครือธุรกิจโกศลต้องสูญเสียรายได้นับล้านบาท (241-242) ส่วนระวีกับนันทน์ก็ยังคงมีนตถึงกันดังเดิม

ไม่เพียงแต่หญิงจะเสียใจเพราะความขัดแย้งระหว่างนันทน์กับระวีเท่านั้น ความล้มเหลวของชาวยุโรปและนบวกร หลานปู่และบุตรชายคนเล็กก็ทำให้เขาต้องปวดใจจนวาระสุดท้ายของชีวิต ราชหนุ่มทั้งสองคนนี้มีชีวิตที่كد้างกันหลายอย่าง โดยเฉพาะความโชคที่ที่

เกิดมาในตระกูลที่มั่งคั่ง ไม่เคยประสบความยากลำบากใดๆ ทั้งยังถูกแวดล้อมด้วยผู้คนที่ยกยอเอาอกเอาใจ ทั้งคู่จึงมีนิสัยพ้องกันในเรื่องความหลงตัวเองที่เป็นเหตุของความดุด่า

ชาดูชัยนั้น ไม่ต้องเป็นหลานชายของมหาเศรษฐีอย่างเหลือข แต่เขายังมีค่าเป็นเสวนูรี และมีแม่ที่พร้อมจะยอมตามใจลูกทุกอย่าง เบิกทีนั้นเมื่อได้รับมรดกตกทอดจากบิดาที่เสียชีวิตอย่างกะทันหัน ก็ยิ่งใช้เงินเป็นว่าเล่นและตั้งทอดนิตยตุ่ตุ่ตุ่ว่านั่นให้กับบุตรชายด้วย ชาดูชัยจบระดับมัธยมจากโรงเรียนประจำที่ฮ่องกง และต่อมาได้ศึกษาระดับไฮสคูลและวิทยาลัยจากประเทศอังกฤษ เมื่อกลับจากต่างประเทศ เขาได้ทำงานเป็นเสมียนในบริษัทในเครือบริษัทอื่นๆ แต่เบิกก็ก็เรียกร้องเอาทั้งแอนตี้ให้ชาดูชัยได้เลื่อนตำแหน่งเป็นเลขานุการของหญิงอย่างรวดเร็ว แต่จะเป็นเพียงงานในนามที่ไม่มีบทบาทอะไรแต่การ ได้เลื่อนตำแหน่ง โดยไม่ต้อง ใด้ค่าจากงานระดับดังที่สร้างควมไม่พอใจให้กับคนในตระกูล โดยเฉพาะคนที่อยู่ฝ่ายเดียวกับเบิวี หลานคนโตของหญิง

ความรักถูกประกอบกับความหลงในอำนาจทรัพย์สินของคนทำให้เบิกก็ใช้เงินหว่านซื้อความศุขทุกอย่างเพื่อชาดูชัย เธอใช้เงินจำนวนมากเพื่อการจัดเลี้ยงและเที่ยวเตร่ของบุตรชายกับเพื่อนๆ ที่มีแทบทุกคืนโดยไม่เกรงใจใคร กระทั่งคนอื่นๆ ในบ้านไม่พอใจมากขึ้นและนุขมีปากเสียงกับเบิกก็ หญิงจึงออกปากจำกัดเวลาถึงตวาท์หรือห้องนอนชาดูชัยกับเบิวีเป็นฝ่ายออกไปเที่ยวเตร่นอกบ้านโดยมีนันทนาตามไปด้วย คำตั้งของหญิงจึง “ส่งผลร้ายแรงแก่นาคคของลูกสาวคนหนึ่งของตัวเองอย่างไม่คาดคิด” (125) เพราะชาดูชัยและนันทนามีโอกาสใกล้ชิดกันมากขึ้นเมื่อห่างไกลจากสายตาของหญิงพี่น้อง จนเกิดเรื่องไม่งามขึ้นเมื่อนันทนาคั้งห้องดัง ได้กล่าวมาแล้ว

นอกจากเรื่องของนันทนา ชาดูชัยยังสร้างความเสียหายและความผิดหวังให้แก่คนในตระกูลอีกหลายครั้ง ทั้งเมื่อบังคับให้เด็กสาวคนหนึ่งที่ตั้งห้องกับเขาไปทำแท้งจนเธอตกเลือดและเสียชีวิต(166) หญิงโกรธมากจนปลดชาดูชัยจากตำแหน่งรองผู้จัดการใหญ่ของ “บริษัท อะ-ลา-โมค” ต่อมา เบิกก็เป็นนายทุนให้บุตรชายมีด “สินทอง คอร์ปอเรชั่น” จำหน่ายเสื้อผ้าแข่งกับ “บริษัท อะ-ลา-โมค” แต่ไม่สามารดสู้ได้จนเบิกก็สูญเงินเป็นจำนวนมากกับการพุดกิจการบริษัทสินทองและเครือชงล้มบับบวย (181) หญิงที่เฝ้ามองอยู่ต่างๆ จึงยื่นมือเข้าช่วยด้วยการแลกหุ้น “บริษัท อะ-ลา-โมค” กับ “สินทอง คอร์ปอเรชั่น” แล้วให้นิรุเข้าปูดแทบบริษัทสินทองแทน แต่ชาดูชัยกลับขายหุ้นของสินทองแล้วมีดบริษัท “ยูเนียน ซาเคอร์ และคอมมอลิตี” รับฝากเงินโดยให้ผลตอบแทนในอัตราสูงจึงประสบผลสำเร็จอย่างรวดเร็วในช่วงแรก (203) แต่ครั้นนายทหารซึ่งเป็นผู้หนุนหลังบริษัทของชาดูชัยถูกคบทบาทลงหลังการปฏิวัติ ประกอบกับ “การดำเนินงานที่ไม่ชอบมาพากล” ของบริษัทเป็นข่าวออกไป(256) ประชาชนซึ่งไม่มั่นใจในเสถียรภาพของยูเนียนซาเคอร์ฯ ก็พากันมาถอนเงินออกเป็นจำนวนมากและเกิดจลาจลขึ้นจนตำรวจต้องเข้ามาควบคุม

สถานการณ์ ค่อมฯ ทางการที่ออกหมายจับชาวนุชชัยในชื่อหาเป็น "อาชญากรทางเศรษฐกิจ" สร้างความเดือนเดือนเดือดร้อนแก่ครอบครัวของชาวนุชชัยอย่างมาก

ส่วนนวนิยาย นุศรที่เกิดจากมาลัย ภรรยาคนที่สามของหญิง เป็นบุตรชายคนสุดท้ายที่เกิดมาในขณะที่ครอบครัวมั่งคั่งและหญิงประสบความสำเร็จสูงสุดในธุรกิจ หญิงรักและโปรดปรานบุตรชายคนนี้มีมากเพราะมารดาคนนี้มีหน้าตาดี และเวลานั้นหญิงมีอายุมากแล้ว แต่เขาที่ไม่มีเวลาให้บุตรชายเท่าใดนัก ดังที่ผู้เล่ากล่าวว่า "...แทนที่ปู่จะ...เสียเวลาให้กับครอบครัว ปู่กลับใช้เงินเป็นเครื่องทดแทนเวลาและความใกล้ชิดที่ขาดหายไป...ซึ่งปู่คิดว่าตัวเองห่างเหินจากลูกคนเล็กมากเพียงไร ปู่ก็ทุ่มเทเงินทองข้าวของชดเชยความรู้สึกของตัวเองมากขึ้นเพียงนั้น" (272) เงินที่ได้รับมรดกทำให้มารดาใช้จ่ายฟุ่มเฟือยโดยไม่รู้จักคุณค่า ชำนาญผู้เป็นมารดาที่ไม่สามารถยับยั้งหรือเตือนสติได้ ถึงที่มาด้วยทำได้มีเพียง "...งกๆเสียไปโรงเรียน...รับฟังความประพฤติกของลูกชาย" แล้ว "รับคำอ้อมแอ้มว่าจะดูแลถึงตอนลูก...แต่...ก็ไม่กล้าพอที่จะเอ่ยปากดักเตือน...จนกระทั่งทุกอย่างสลายเกินกว่าจะหาทางแก้ไขได้" (273)

หญิงเคยส่งมารดาไปเข้าโรงเรียนประจำและอนุญาตให้ทางโรงเรียนลงโทษได้เต็มที่ แต่การถูกบีบบังคับอย่างเข้มงวดอย่างที่เธอไม่เคยเผชิญมาก่อนก็ทำให้มารดาตัดสินใจหนีออกมาในเวลาไม่นาน หญิงโกรธมาก เธอส่งมารดาไปทำงานเป็นก๊อที่โรงงานทอผ้าโดยไม่ให้สิทธิพิเศษใดๆ แต่นั่นกลับเป็นการเปิดโอกาสให้มารดาได้คลุกคลีกับคนงานระดับล่างและกลายเป็นคนคิดเหว้า คิดการพินิจจนถึงขั้นลักขโมยข้าวของในบ้านเพื่อหาเงินมาซื้อสิ่งทีต้องการ

ชีวิตของมารดาพลิกผันอีกครั้งเมื่อหนึ่งวันที่สาวร่วมมรดกของเธากลับมา มารดาได้รับโอกาสจากที่สาวให้เข้าทำงานด้านบริหารในบริษัทที่เธอดูแลอยู่แทนการทำงานก๊อ แต่มารดา กลับใช้โอกาสนั้นหวนสู่ชีวิตแบบเดิมที่แวดล้อมด้วยเพื่อนฝูงและใช้เงินอย่างสุรุ่ยสุร่าย โดยเฉพาะการยักยอกเงินของบริษัทไปเล่นการพนันนับสิบล้านบาท ที่สุด ตัวเธอก็ถูกรุมทำร้ายในป้อมการพนันจนกลายเป็นคนพิการทางสมอง ซูญเฉยทั้งดวงตาและอนาคตไปตลอดชีวิต

ต่อจากนี้ ผู้เล่าได้กล่าวถึงชีวิตในตอนท้ายของหญิงว่าภายหลังประสบเรื่องร้ายของบุตรหลานอันเป็นที่รักหลายต่อหลายครั้ง หญิงเริ่มป่วยกระเสาะกระแสะและดูเหมือนเขาจะรู้ตัวเองดีว่ามีเวลาอีกไม่มาก สิ่งทีหญิงพยายามจัดการให้ดูตัวงก็คือการใกล้ชิดกับครอบครัวในบรรดาบุตรหลาน โดยขอให้มันท์และระวีละทิ้งความบาดหมางที่มีต่อกัน ให้มันท์พาภรรยาเข้ามาอยู่ในบ้าน และท้ายที่สุด ความปรารถนาของหญิงทีจะได้พบหน้าชาวนุชชัยเป็นครั้งสุดท้ายก็เป็นจริง เมื่อชาวนุชชัยหนีไปอยู่ต้องงกหลายปียอมกลับมาขอตัวสู่คดีพร้อมยื่นปากขอโทษผู้ทีคนทำให้ชื่อเสียงตระกูลเสื่อมเสีย หญิงได้พูดเป็นจริงคำกึ่งให้ทุกคนในครอบครัวช่วยดูแลชาวนุชชัยก่อนทีเขาจะสิ้นใจ

กล่าวโดยสรุป ตลอดอายุมั่งกร มีโครงเรื่องหลักกล่าวถึงชีวิตและการสร้างตัวของหญิงทีเป็นตัวละครเอก และโครงเรื่องย่อยจำนวนหนึ่งทีแสดงถึงชีวิตของภรรยาและบุตรหลานของ

เหตุซึ่งดำเนินไปตามลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของแต่ละคน ความแตกแยกของคนในครอบครัว พหุพาณิรชต์ส่งผลกระทบต่อจิตใจด้วยเอกลักษณ์ถึงกับที่นักผู้สีกปรว้าวเมื่อพ่อแม่บาทหมางกันในเรื่อง เวลาในขวคแก้ว แต่ต่างกันที่เหตุถึงมีวุฒิภาวะสูงกว่านัคมาก เขาจึงสามารถใช้คุณธรรมและความเข้มแข็งของตนคลี่คลายปัญหาต่างๆ ได้ดีกว่านัค อย่างไรก็ตาม เราอาจเห็นว่าเหตุซึ่งต้องเผชิญกับปัญหาที่ซับซ้อนกว่าคือปัญหาทั้งทางธุรกิจและปัญหาส่วนตัว โดยเฉพาะปัญหาส่วนตัว เกี่ยวกับการแก่งแย่งชิงดีและทะเลาะชานของบุตรหลานที่ส่งผลต่อชื่อเสียงและธุรกิจ นอกจากนี้การมุ่งมั่นกับธุรกิจมากเกินไปก็ทำให้เหตุซึ่งคัดสินใจกระทำการ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์มากกว่าจิตใจบุตรหลานและทำให้เขาไม่มีเวลาให้บุตรอย่างเพียงพอ ประกอบกับภรรยาบางคนของเขาเองและคู่ครองของบุตรหลานที่เป็นตัวแปรถ้าคฤที่ทำให้คุณธรรมที่เขายึดถือ ไม่ได้มีอิทธิพลต่อบุตรหลานบางคน ชำร่วยทรัพย์สินของเขาถึบเป็นปัจจัยให้พยายพที่อ่อนแอค่านินชีวิตอย่างผิดพลาดเหตุซึ่งต้องพบกับความขัดแย้ง ความเจ็บปวดและความสูญเสียตลอดชีวิตของเขา แม้จะมีทรัพย์สินมากมายมหาศาล แต่ในวันสุดท้ายของชีวิตเหตุซึ่งก็ไม่สามารถนำสิ่งใดคคตัวไปได้เลย แม้แต่เหรียญบาทที่เขาพกไว้เป็นเครื่องเตือนใจตน

1.3 ตัวละคร

ตัวละครที่โดดเด่นที่สุดใน ลอคธายมังกร คือเหตุซึ่ง หัวหน้าครอบครัวพหุพาณิรชต์ซึ่งมีความสัมพันธ์กับตัวประกอบอื่นๆ ในสถานการณ์ต่างๆ กัน ดังจะกล่าวถึงต่อไป

1.3.1 เหตุซึ่ง

เหตุซึ่งเป็นตัวละครเอกใน ลอคธายมังกร เขาสร้างตัวจากความไม่มีอะไรจนอยู่ในฐานะเจ้าของธุรกิจพันล้าน นอกจากนี้ยังมีสถานะเป็นผู้นำครอบครัวซึ่งประกอบด้วยบุตรภรรยาและหลาน คนเหล่านี้มีปัญหาขัดแย้งกันและมีส่วนสร้างปัญหามแก่การงานและชีวิตของเขาด้วย ก่อนที่จะอภิปรายว่าบุคลิกลักษณะและพฤติกรรมของเหตุซึ่งมีความสมจริงและสอดคล้องกับลักษณะของนาชุนจินตยานในมิติประวัติศาสตร์ดังที่เกนนิย เชระพิระ (2537 : 17) ได้กล่าวไว้เพียงใด และมีแง่มุมอื่นอีกหรือไม่ จะกล่าวถึงลักษณะนิสัยที่คำคฤของเหตุซึ่งดังต่อไปนี้

1.3.1.1 อคทน ชื่อศักดิ์และมองการฉิโกท

นิสัยที่โดดเด่นของเหตุซึ่งส่วนนี้ปรากฏอย่างชัดเจนตั้งแต่แรกเริ่มที่เขาเข้ามาดำเนินชีวิตอยู่ในประเทศไทย อาชีพจับกังแบกหามเป็นงานแรกที่เหตุซึ่งทำ อาชีพนี้ไม่เพียงต้องใช้แรงกายอย่างหนักแต่ยังต้องอาศัยความเข้มแข็งของจิตใจที่ไม่ย่อท้อต่อความเหน็ดเหนื่อยในขณะที่ไม่มีหลักประกันว่าจะตั้งตัวได้ในเร็ววัน แม้เหตุซึ่งจะเคยกล่าวว่าเขาเลือกที่จะทนเหนื่อยมากกว่าทนหิว(10) แต่การที่เขาสามารถเก็บเงินจากงานจับกังมาเป็นทุนซื้อที่เเปิดแผงขายกาแฟได้ในช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง แล้วสะสมเงินจากการขายเรือขายกาแฟและเลี้ยงหมูเลี้ยงเป็ดจนสามารถตั้งชื่อสินค้าจากต่างประเทศเข้ามาขายในเวลาต่อมา ก็แสดงว่าเหตุซึ่งไม่ได้ทำงานเพียงเพื่อหาเลี้ยงชีพ

ไปวันๆเท่านั้น แต่เขารู้จักมองการณ์ไกลและเป็นคนมีมานะ รู้จักเก็บออมเพื่อสร้างโอกาสที่ดีกว่าให้กับตัวเอง

ເຫຼືອງດ້າງບາກທີ່ສຸດເມື່ອເຂາດຈະເລີນກັບປັນຫາໃຫຍ່ດ້ານການເງິນທີ່ຳລາຍຊື່ເສື່ອທາງການຄ້າ ເມື່ອຂອງທີ່ຕັ້ງຈາກເມືອງນອກຖືກຕ່ຳມາໃນສະຖາປະນາຮຸກຮ້າຍແລະມີຈຳນວນໄມ່ກຽມຕາມຄວາມຕ້ອງການຂອງຜູ້ຄຸ້ມຄອງ ສ່ວນອີກຄຳໜຶ່ງເສື່ອແລະຄວາມໄວ້ວາງໃຈສຳຄັນກວ່າເງິນທອງ ເຫຼືອງຈຶ່ງຖືກຮຸກຮານການເຮັດຊື່ສື່ສຳຄັນໃຫ້ຜູ້ຄຸ້ມຄອງໄດ້ຈຳນວນຈຳນວນ ຕ່ວ່ນຕົວເອງກັບຄຸກຍາກ ເພາະທຸກຄົວຈຳນວນຕ້ອງໄປຮັບຈ້າງຂາຍຂາຍໃນຕາດແຫ່ງທີ່ຈະໄດ້ເປັນເຂົ້າຂອງກິດຈະກຳທີ່ເຄາະໄວ້ ໃນເວລາທີ່ດ້າງບາກທີ່ສຸດນີ້ ເຫຼືອງອີກຄຳຄືນກ່ອນເຮັດຊື່ສື່ໄວ້ເຊັ່ນເສື່ອແລະປັດໄຈປະໂຫຍດ ໄມ່ໃຫ້ຕື່ນເຕັ້ນ ນິທານເຮັດນີ້ຄຳວ່າຄົນຄັດຄິນຄົນໜຶ່ງທີ່ຄິນທຸກຳເພາະຄຳຕາຍຂອງນາງປີສາຈຶ່ງຈອກແລ້ໄມ່ຍອມມອບເວລາໃນຊີວິດທີ່ເຫຼືອເຮັດຫຼາຍຂອງຄົນໃຫ້ນາງເພື່ອແຕກກັບຄວາມຮ້າງຮາຍ ຫຼື ຄວາມແຂ້ງແຮງທີ່ສຸດ ເມື່ອເວລາຕ່ຳໄປໜຶ່ງຮ້ອຍປີ ຮາຍຄັດຄິນກໍ່ອັດຕິນຢ່າງຄົມ ນາງຈຶ່ງຈອກ ປະທັບໃຈໃນຄວາມແຂ້ງແຮງຂອງເຂົາຈຶ່ງຍອມອອນຄຳຕາຍ ຄວາມມານະຂອງເຂົາໃນນິທານ ເຮັດນີ້ເຫຼືອງທີ່ເລື່ອນໃຈເຫຼືອງແກ່ນວ່າ “ໃນໂລກນີ້ນອກຈາກພໍ່ແມ່ແລ້ໄມ່ມີໃຜຈະໃຫ້ອະໄພເຮົາແລ້ໄມ່ ໂດຍໄມ່ເຮັດຊື່ສື່ສຳຄັນ ແລະຖ້າເຮົາໄມ່ຕ້ອງການເປັນໜີ້ບຸກຄົນໄມ່ ໂດຍໄມ່ຮູ້ຈັກເຮົາ ເຮົາກໍ່ ຕ້ອງຊ່ວຍເຫຼືອຕົວເອງໃຫ້ເກີດທີ່ສຸດ ແລະອອກໜີ້ຫຼາຍທີ່ສຸດ” (13-14) ໃນຕອນທ້າຍ ຄວາມອອກແລະ ຊື່ສື່ສຳຄັນຂອງເຂົາກໍ່ໄມ່ຮູ້ແລ້ໄມ່ເມື່ອເຂົາໄດ້ຮັບຮຸກຮານຄຳເສື່ອຈາກບຸກຄົນທຸກຳປະເທດກັບໂອກາດ ເປັນຕົວແທນຈຳນວນຄຳໃນເມືອງໄທ ເຫຼືອງຈຶ່ງໄດ້ເຮັດຊື່ສື່ໃໝ່ອີກຄັ້ງ

ເຫຼືອງໄດ້ອີກຄັ້ງໃນຄວາມຮື່ອດັດຊິນໃນການປະກອບຮູກຮ້າຍຜູ້ຄຸ້ມຄອງຊີວິດ ໂດຍໄມ່ພະວາແລ້ໄມ່ ຈອກໂດຍເຫຼືອເຫຼືອຕົວເອງຈາກປັນຫາ ຕັ້ງໃນເວລາທີ່ເຂົາຕັ້ງຕົວໄດ້ແລະມີກິດຈະກຳມັນຕັ້ງແລ້ໄມ່ ເມື່ອຕ້ອງຕິດ ກິດຈະກຳໄປຢູ່ທີ່ອ່ອນ ເຫຼືອງເຮັດບຸກຄົນທີ່ຮື່ອດັດຊິນແລະມອບໝາຍໃຫ້ເຫຼືອ ບຸກຄົນໄທໄປ ຈອກກິດຈະກຳ ຕ່ວ່ນ ເມື່ອຮູ້ວ່າເຫຼືອກ່ອນນີ້ໄດ້ໄວ້ ເຫຼືອງກໍ່ຄັດຄິນໃຈໃຫ້ເຫຼືອ ບຸກຄົນໄທໄດ້ ຈຳນວນ 100 ລ້ານຈາກບຸກຄົນທີ່ເມືອງໄທໄປເຂົ້າບຸກຄົນທີ່ຮື່ອດັດຊິນ ເຫຼືອງໃຫ້ເຫຼືອວ່າຕົວເອງມີສ່ວນ ຮັບຄືດຳເນີນຊື່ສື່ສຳຄັນເພາະເປັນຜູ້ມອບໝາຍໃຫ້ເຫຼືອບຸກຄົນທີ່ຮື່ອດັດຊິນ ຈຶ່ງໄປກ່ວ່ານັ້ນ ເຫຼືອງເຫັນວ່າ ຊື່ສື່ສຳຄັນແລະຄວາມໄວ້ວາງໃຈເປັນສິ່ງສຳຄັນທີ່ສຸດ ສຳຄັນອີກວ່າເງິນທອງທີ່ຍັງສາມາດຳໄມ່ໄດ້ ເຂົາຈຶ່ງ ຍອມອອກໃຫ້ເຫຼືອທີ່ຄັດຄິນແລະຮັບຄືດຳເນີນຊື່ສື່ສຳຄັນ ການກະທຳຂອງເຫຼືອໄມ່ເປັນເປັນເປັນໃນ ໜັງຄັດຄິນທີ່ຮື່ອດັດຊິນ ແລ້ໄມ່ຍັງໃຫ້ບຸກຄົນໄທໄດ້ ຮັບຄວາມໄວ້ວາງໃຈຈາກຜູ້ຄຸ້ມຄອງຕົວໄດ້ ແລະສາມາດໄດ້ເງິນຄືນບຸກຄົນທີ່ເມືອງໄທໄດ້ໃນເວລາເຫຼືອ 2 ລ້ານ (63-65)

ນອກຈາກຄວາມຮື່ອດັດຊິນ ມັດຊັດຊິນແລະຄວາມອອກແລະເປັນປັດໄຈສຳຄັນທີ່ໃຫ້ເຫຼືອ ປະສົບຄວາມສຳເລັດແລ້ໄມ່ ວິຊາສຳຄັນຂອງເຂົາກໍ່ຈຳນວນຍິ່ງຕ້ອງປະກອບຮູກຮ້າຍທີ່ຕ້ອງແຂ່ງຂັນກັບ ຄວາມເຫຼືອ ຕັ້ງທັງທີ່ເຫຼືອໄດ້ເປັນຕົວແທນຈຳນວນຄຳໃນເມືອງໄທ ເມື່ອການຈຳນວນຄຳ

มีต้นทุนสูงชันและมีคู่แข่งมากขึ้น เหลือเพียงของหาซื้อทางการค้าใหม่ๆ การตัดสินใจที่แสดงถึงวิสัยทัศน์ของເຫຼິງໄດ້คิดคือการร่วมทุนตั้งโรงงานทอผ้ากับไค่หวัน แม้ເຫຼິງจะรู้ว่าอีกฝ่ายต้องการระบายเครื่องจักรเก่ามากกว่าร่วมงานกันอย่างจริงจัง แต่ເຫຼິງมองการณ์ไกลไปถึงการดูแลรักษาเครื่องจักรที่ไม่ซับซ้อน วัสดุคืบที่สามารถหาได้ง่ายในเมืองไทยและราคาที่ไม่แพงเกินไป อีกทั้งสามารถจำหน่ายสินค้าได้ทุกโอกาส(26) โรงงานทอผ้าคืบที่ເຫຼິງตั้งขึ้นไม่เพียงทำให้เขาตั้งตัวได้แต่ยังเป็นฐานขยายกิจการด้านอื่นๆออกไปอีกหลายอย่าง เช่น โรงงานทอผ้าเทโครอน(54) บริษัทฟอกย้อม บริษัทปั่นผ้า พิมพ์ผ้า(91) เป็นต้น

การทุ่มทุนซื้อกิจการ โรงงานผลิตผงซักฟอก ฝ้าย และยาตีฟันในเวลาต่อมาถึงแสดงถึงวิสัยทัศน์ของເຫຼິງໄດ້ดี โดยเฉพาะการเลือกสร้างงานในช่วงที่นักลงทุนต่างกลัวความเสี่ยงในการทำธุรกิจ นุชล่าถึงแนวคิดในการทำการค้าของເຫຼິງວ່າเขาไม่ได้หวังผลกำไรของคนเพียงฝ่ายเดียว “แต่ต้องให้ลูกค้าอยู่ได้ด้วย” ເຫຼິງ ไม่เพียงสร้างศรัทธาแก่คนจนกว่าจะ ไม่ทิ้งพวกเขาไปไหน แต่ยังจำหน่ายสินค้าที่ถาดังขาดตลาดในราคาถูก กิจการใหม่ของເຫຼິງຈຶ່ງประสบผลสำเร็จมาก อย่างไรก็ดี บางครั้งมุมมองของເຫຼິງກໍຈຶ່ງແຄບเกินไปไม่เมื่อต้องเจอผลกระทบของคู่แข่งที่จะพบว่า เมื่อสภาพบ้านเมืองดีขึ้น สินค้าราคาถูกของເຫຼິງກໍถูกคิดตลาดโดยสินค้าใหม่ที่ราคาถูกและแพงกว่า(147) นอกจากนี้ การตัดสินใจโดยใช้ความเห็นของคนเป็นหลักก็ทำให้ເຫຼິງสูญเสียผลประโยชน์ไปอย่างน่าเสียดายหลายครั้ง

1.3.1.2 มุ่งมั่น กล้าเสี่ยง และยึดถือความคิดของคน

แม้ເຫຼິງจะเป็นคนที่มองการณ์ไกลหรืออาจกล่าวได้ว่า “มีหัวใจทางการค้า” หากก็มีหลายครั้งที่ເຫຼິງคาดการณืคิดจนการจำหน่ายสินค้าบางอย่างไม่ประสบผลเท่าที่ควร ເຫຼິງຍອມຮັບວ່າเขาให้ความสำคัญกับสินค้าประเภทสิ่งพอที่เป็นกิจการหลักมากเกินไป โดยที่ไม่ได้มีความรู้เรื่องวัฒนธรรมของผู้บริโภคและไม่ได้ศึกษาทางหนีทีไล่ในการแข่งขัน ดังตัวอย่างผ้าเช็ดตัวที่ผลิตขึ้นมาแล้วจำหน่ายไม่ออก เพราะคนต่างจังหวัดนิยมใช้ผ้าขาวม้าซึ่งใช้งานได้ดีสารพัดประโยชน์ เมื่อผลิตเสื้อกั๊กสามตราเดียวออกจำหน่ายก็ถูกคู่แข่งบดขยี้ข่าวว่าเป็นของคอมมิวนิสต์จึงต้องขายเตมาไปในราคาถูก ผู้ที่ซื้อเตมาไปเพียงแค่นำตราเดียวออกแล้วโฆษณาว่าเป็นสินค้าส่งออกก็กลับขายได้กำไร นอกจากนี้ ເຫຼິງຍັງเคยปฏิเสธการร่วมทุนผลิตกระดาษชำระกับบริษัทต่างประเทศเพราะเห็นว่าเป็นสินค้าสิ้นเปลือง ไม่น่าจะจำหน่ายได้ (144-146) ทั้งตามเรื่องนี้ชี้ว่าบางครั้งເຫຼິງກໍມີมุมมองແຄບเกินไป และตัดสินใจโดยขาดความเข้าใจทางวัฒนธรรม จึงผิดพลาดได้

การยึดถือความคิดของคนเป็นใหญ่ในการกำหนดชีวิตของคนในครอบครัวก็ไม่ได้เป็นผลดีเสมอไป เช่นที่ເຫຼິງจัดการให้ภรรยาแต่งงานกับบุตรสาวของเพื่อนทั้งที่ภรรยาคนรักอยู่แล้ว เมื่อนอกกับภรรยาไม่มีความผูกพันกันมาก่อน และปรับตัวเข้าหากันไม่ได้ด้วยความที่มีนิสัยต่างกัน

มาก นับเป็นคนรักสงบ ก่อนข้างสมณะ ส่วนศิริ ภรรยาของเขาชอบความหรูหราฟุ้งเฟ้อ ทั้งคู่จึงมีปากเสียงกันบ่อยครั้งและต่างคนต่างอยู่มากกว่าจะร่วมทุกข์ร่วมสุขกัน(38-39)

ความเชื่อมั่นในตนเองประกอบกับการแข็งหลักทำให้เหลือสติตาม ดังที่เขาเรียกว่า “เถียงบัวทั้งสระ” เพราะหวังจะได้ใบบัวมารองน้ำฝนจนไม่ระวังว่าได้ทำลายเหง้าบัวและดอกบัว นั่นคือเหตุการณ์เมื่อเถียงตั้งบริษัท “นัฐกิจหลักทรัพย์” เพื่อระดมทุนสร้างโรงงานผลิตเนื้อฮิคและกางเกงขึ้นในค้าฝ้ายส่งขายยุโรป เถียงจึงเชิญนายตำรวจหลายคนมาเป็นประธานและกรรมการบริษัทเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือจน “นัฐกิจหลักทรัพย์” ขยายตัวอย่างรวดเร็วภายในเวลาไม่กี่ปี ความพลิกผันเกิดขึ้นเมื่อจอมพลตฤณต์ ขณะรัชต์ทำการปฏิวัติในปี 2500 บริษัทที่กำลังเติบโตก็ถูกพังทลาย เพราะนายตำรวจที่เถียงเชิญมาเป็นฝ่ายตรงข้ามกับคณะปฏิวัติ เมื่อได้ข่าวว่าคณะปฏิวัติจะจับกุมพ่อค้าใหญ่หลายคน เถียงจึงตัดสินใจออกนอกประเทศไทยอย่างกะทันหัน (55) และต้องไปล่ามปากที่ฮ่องกงอยู่เป็นปี

เมื่อเถียงหนีภัยการเมืองไปอยู่ฮ่องกง รอเจอร์ บิดาของเบ็กก็ได้อพยพหนีภัยจากเขาระหว่างอยู่ที่นั่น แต่เมื่อเถียงตั้ง เนชั่นแนล ทรัสต์และคัดค้านใจเลือกเทียน บุตรชายคนโตไปดูแลกิจการแทนที่จะเป็นแอนดี้ ธาமிของเบ็กก็ ผลที่ตามมานอกจากเทียนซึ่งมีอำนาจอยู่ในมือจะก่อหนี้สินให้ทรัสต์จำนวนมากจนเถียงต้องเข้าไปแก้ไขสถานการณ์แทนแล้ว รอเจอร์ยังติดใจกับเถียงจนเลิกไปมาหาสู่กัน เถียงเองถึงกับกล่าวว่าคุณ “เอาแต่ใจตัว” บิดภาพของเขานะ รอเจอร์จึงต้องจบลงอย่างน่าเศวส (59-64) อย่างไรก็ตาม ความกล้าเถียงของเถียงก็เป็นสิ่งพิสูจน์ความซื่อสัตย์และมุ่งมั่นของเขา ดังที่เขาบอกว่า “คนเราเมื่อทำผิดแล้วยอมรับผิด ย่อมมีผู้มรดกให้อภัยเสมอ”(64) นอกจากนี้ เถียงยังยึดมั่นในความถูกต้องมากกว่าคิดจะเอาตัวรอดอย่างเห็นแก่ตัว เขาจึงกล่าวว่าไม่ว่าธุรกิจจะพินาศอย่างไรก็ขอชดใช้หนี้ก่อน เพราะถือว่า “ข้าวของเงินทองเมื่อหมดไปแล้ว หากยังหมิ่นก้ำตั้งวังชาอยู่ก็หาใหม่มาทดแทนได้” (65)

การยึดถือความคิดคนเป็นใหญ่ของเถียงยังเห็นได้จากกรรับมาตียามีนภรรยาคนที่สาม ขณะที่บุช บุตรสาวคนโตพูดกระทบกระเทียบว่าเขาหวังจะหาความสุขทางเพศจากเด็กสาว เถียงก็ให้เหตุผลว่าคุณเป็นเหมือนต้นไม้ใหญ่ที่มีกิ่งใบเจริญงอกงามดี จึงน่าเสียดายหากไม่ได้ขยายพืชพันธุ์ให้ยั่งยืนต่อไปภายหน้า(94-96) แสดงให้เห็นว่าเถียงยึดถือความคิดว่าพันธุ์กรรมเป็นสิ่งสำคัญ โดยมองข้ามปัจจัยภายนอกที่สำคัญกว่าคือการให้ความอบอุ่นและอบรมเลี้ยงดูอย่างใกล้ชิด ดังเห็นได้ว่า นรากร บุตรชายของเถียงที่เกิดจากมาลัย แม้จะเกิดมาในครอบครัวที่ร่ำรวยและมีบิดามารดาที่ดี แต่ก็ใช้ชีวิตอย่างฟุ้งเฟ้อและหลงผิดจนต้องกลายเป็นคนพิการตลอดชีวิต(280)

วิธีการคัดเลือกคนเข้าทำงาน โดยดูจาก “โหงวเฮ้ง” แทนที่จะดูผลการศึกษาหรือให้สอบแข่งขันก็เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งที่แสดงว่าเถียงยึดถือความคิดของคน เถียงเชื่อว่าคนคนไม่คิด

ที่จริงแล้วเขายังโหวงเฮ้งเป็นเหตุผลที่อธิบายกับคนอื่น ในครั้งที่ชวนหวางมาทำงานด้วย ผู้เล่าเพียงแต่กล่าวถึงลักษณะของหวางตามที่ได้ฟังมาว่าเป็นคนรูปร่างใหญ่โต หน้าแดงคอเคลวตาเพราะฤทธิ์เหล้า และเกลียดก็ชวนหวางมาทำงาน “เพราะตามที่... ฮุๆ แล้ว โหวงเฮ้งก็อยู่ในขั้นที่พิเศษ” (76-77) นอกจากหวางแล้ว เหลียงยังเลือกรับคนอีกหลายคนเข้าทำงานด้วยวิธีเดียวกันไม่ว่าจะเป็นพนักงานบัญชีที่มีหน้าผากโหนกนูนหรือนายช่างจุกใหญ่หัวโต การอึดตัวเองเป็นหลักฐานจะเป็นเพราะเหลียงเชื่อมั่นใน “ปัญญาญาณพิเศษ” ของคน และเขาเชื่อว่าเขามีธาตุแห่งความดีที่จะส่งและรับธาตุที่ดีจากคนอื่น เขาจึงกล่าวว่า “คนสองคนจะคบหากันได้ก็เพราะมีธาตุที่ต้องกัน เช่น ธาตุแห่งความซื่อสัตย์กับธาตุแห่งความยุติธรรม หรือธาตุแห่งความกล้าหาญกับธาตุแห่งความเข้มแข็งออกตน” (104-105) จึงอาจวิเคราะห์ได้ว่าเหลียงมีนัยในคุณสมบัติของเขานอกจาก

1.3.1.3 เห็นค่าของคน ใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์

เหลียงให้ความสำคัญกับคนมาก ดังที่เขาบอกว่า “องค์ประกอบสำคัญที่ทำให้กิจการของเราก้าวหน้ามาจนถึงทุกวันนี้ก็คือคน” (27) นี่เป็นเหตุผลที่เขาตั้งลูกงานเหมือนตนเองในครอบครัว และให้อีกาตคนแข่งกันทำงาน

แม้เหลียงจะเป็นคนเชื่อมั่นในตนเองเพียงใด แต่เขาก็ได้เรียนรู้ว่าในการทำธุรกิจยังมีปัจจัยอื่นที่จำเป็นมากกว่าการตัดสินใจตามความคิดความเชื่อของตนเองเพียงคนเดียว ดังที่เหลียงเองก็เคยคาดการณ์ผิดพลาดแล้วหลายครั้ง เมื่อเข้าใจข้อจำกัดเรื่องนี้ เขาจึงเปลี่ยนมายอมรับฟังและมอบหมายงานด้านต่างๆ ให้ถูกจุด โดยคำนึงถึงความเหมาะสมเป็นหลัก เช่น ให้นักรัฐบาล “รัฐกิจ อะ-ลา-โมด” ที่ผลิตและจำหน่ายเสื้อผ้าสำเร็จรูปเพราะรัฐมีแนวคิดแปลกใหม่และมีกลวิธีการขายที่น่าสนใจและได้ผลอยู่เสมอ ส่วน “สหรัฐกิจ” ที่เป็นกิจการด้านเครื่องอุปโภคบริโภคก็มอบหมายให้หนงฟางที่เรียนจบจากอเมริกาเป็นผู้ดูแล ด้วยเห็นว่าเธอมีความรู้ความสามารถและเป็น “คนรุ่นใหม่ที่ไฟแรง... นอกจากจะรู้เท่าทันเกมของคู่แข่งแล้ว ยังสามารถเข้าใจถึงจิตใจของคนวัยหนุ่มสาวซึ่งเป็นลูกค้าใหญ่ของสินค้าประเภทนี้” (245) ผลการประกอบการและความสำเร็จของกิจการดังกล่าวในช่วงต่อมาเป็นที่ยืนยันถึงการตัดสินใจที่ถูกต้องของเหลียงและความสามารถของนักรัฐบาลที่หนงฟางได้เป็นอย่างดี

แม้เหลียงจะเป็นผู้นำที่ดูมีอำนาจสิทธิ์ขาดในการจัดการเรื่องราวทุกอย่างในครอบครัวและตัวเขาที่มีความเชื่อมั่นในตนเองอยู่มาก หากก็ไม่ได้หมายความว่าสมาชิกทุกคนจะเข้าใจและยอมรับคำตัดสินของเหลียงเสมอไป เหลียงจะเลือกวางตัวเป็นกลางเมื่อมีความขัดแย้งเกิดขึ้นในบรรดาบุตรหลาน โดยเปรียบเทียบกับนักไต่สวนที่ต้องพยายามรักษามวลของน้ำหนักที่วางลงบนขาแต่ละข้างเพื่อไม่ให้ตกลงมา เช่นเดียวกับบริษัททุกบริษัทที่มีความสำคัญเท่ากัน “หนักนิดเบาหน้อยก็ต้องคอยประคับประคองกันเอาไว้” (92-93) เหลียงจะพยายามคลี่คลายปัญหาที่เกิดขึ้น

ด้วยการพูดคุยและอธิบายด้วยเหตุผลให้ทุกฝ่ายยอมรับ เช่นครั้งที่เหลืองต้องการจับยังแม็กกี้ที่คิดจะตั้งบริษัทให้ชาวยุโรป เหลืองชวนทุกคนในครอบครัวไปลงเรือเข้าท่าใหญ่เพื่อร่วมฉลองการรับปริญญาของชาวยุโรปแล้วถ้าเรื่องอดีตสมัยที่เขาคินทางทางเรือจากจีนมาเมืองไทยเพื่อเตือนสติแม็กกี้ โดยเทียบเคียงนักรบโกศกตเป็นเรือดำใหญ่ที่จะพาบุตรหลานไปถึงจุดหมายได้อย่างปลอดภัยหากทุกคนร่วมใจกันประท้วงประท้วง (108-109) คำพูดของเหลืองทำให้แม็กกี้ระงับความคิดที่จะเปิดบริษัทให้ชาวยุโรปไว้ชั่วคราว แต่เธอก็ยังคงแสดงความไม่พอใจที่ชาวยุโรปได้เป็นเพียงเสมียนในบริษัท เมื่อเหลืองเลื่อนตำแหน่งของชาวยุโรปให้สูงขึ้น คนอื่นๆในครอบครัวก็ไม่พอใจ จนเขาต้องเลื่อนตำแหน่งให้ลูกหลานอีกหลายคน เรื่องดังกล่าวเป็นตัวอย่างหนึ่งที่ชี้ว่าเหลืองต้องพยายามประสานประโยชน์ของคนในครอบครัวอยู่เสมอ น่าคิดว่า หากการของเหลืองที่สร้างคนโดยถวายเป็นทุนให้แก่แข่งขันกันทำงาน(27)เป็นเสมือนคาบสองคน หากคนที่ได้รับโอกาสขาดคุณธรรมกำกับ ผลก็คือคนเหล่านั้นพยายามแข่งขันกันเพื่อเป็นคนโปรดของเหลืองจนแตกตามคិត และนำความทุกข์ใจมาให้เหลืองหลายต่อหลายครั้ง

ในกระบวนการแก้ไขปัญหของเหลือง เราจะเห็นว่าเขามีความสามารถในการโน้มน้าวใจคน ดังครั้งที่เน้นห์ต้องการลดบทบาทของบรรดาคนเก่าคนแก่ซึ่งทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของเหลืองที่เรียกกันว่า "พวกมีสายพันดา" เพราะเห็นว่าเป็นผู้สร้างความคิดค้นให้ผู้บริหารคนอื่น ๆ เหลืองได้ให้เน้นห์ทดลองทำงานกับคนกลุ่มดังกล่าวและวางเฉยต่อความเคลื่อนไหวต่างๆของเน้นห์ อาจเป็นได้ว่า เขาต้องการดูท่าทีและวิธีปฏิบัติของเน้นห์ก่อน เมื่อผ่านไประยะหนึ่งและพบว่าเน้นห์ยังพยายามกระจายอำนาจการตัดสินใจไปสู่บริษัทลูกมากขึ้น เหลืองจึงเรียกเน้นห์ นัฐ นก และนุชไปพบในห้องพักงาน ถูกทุกคนตอบคำถามเรื่องงานในความรับผิดชอบของคนได้ดี แต่ไม่มีความรู้สึกจนเมื่อถูกถามถึงงานที่คนอื่นดูแล ในขณะที่เหลืองแสดงให้เห็นว่ารู้สึกว่ จากนั้นให้ทุกคนจินตนาการถึงรถดีที่เตรียมไว้ ตามด้วยการยกตัวอย่างการทำงานของสังคัมซึ่งเกี่ยวข้องกับงานของบริษัทในเครือบริษัทโกศกต จะเห็นได้ว่า การตั้งคำถามของเหลืองทำให้ลูกๆของเขาได้เข้าใจว่าคนแต่ละคนมีศักยภาพต่างกัน ไม่มีใครแทนที่ใครได้ เช่นนุชที่เชี่ยวชาญด้านบัญชี แต่ก็ไม่มีความรู้เรื่องเครื่องจักร หรือคนที่เก่งด้านเครื่องจักรก็ไม่เข้าใจเรื่องแผนการผลิตเสื้อผ้าจำหน่าย แต่ละฝ่ายจึงควรทำงานตามความถนัดและความสามารถของตน ซึ่งยังจำเป็นต้องคำนึงไปอย่างมีระบบระเบียบ โดยมีศูนย์รวมอยู่ที่เดียวกันเพื่อให้ได้งานที่มีคุณภาพและลงทุนน้อยที่สุด เช่นเดียวกับสิ่งที่มีศูนย์รวมอยู่ที่นางพญาผึ้ง การโน้มน้าวของเหลืองในครั้งนี้ก็ทำให้เน้นห์ได้คิดและเข้าใจว่าพวกมีสายพันดาหรือพนักงานในสำนักงานกลางมีความสำคัญเพียงไร ดังปรากฏว่าเน้นห์เลิกขบขันเกี่ยวกับคนเหล่านี้และหันไปปรับปรุงบริษัทด้านอื่นๆแทน และต่อมาเขาก็ได้รับตำแหน่งผู้อำนวยการคนแรกของสำนักงานกลาง(152-153)

1.3.1.4 ชีวิตมันในอุดมธรรม

นอกจากคุณงามปิตักตัญญูดังกล่าวมาแล้ว สิ่งสำคัญที่ทำให้เหลืองเป็นที่เคารพและได้รับความเกรงใจจากคนทั่วไปก็คือการยึดมั่นในอุดมธรรมที่เขาปฏิบัติเป็นตัวอย่างแก่ผู้อื่นมาตลอด ภาพยนตร์และตัวหนังสือที่อ่านว่า หงี แปลว่าอุดมธรรมเป็นศีลธรรมที่เหลืองใช้เตือนตัวเองและคนในครอบครัว เขาอธิบายว่าอุดมธรรมของผู้ใหญ่คือพรหมวิหารที่ ส่วนของผู้น้อยคือความนอบน้อมต่อคนและความกตัญญู การใช้คนเตือนใจมีเหตุผลว่า "บุคคลเป็นสัตว์ที่ขยันขันแข็ง นานะอดทน และบากบั่นพากเพียร" เขาถือว่าคนเป็นสัตว์สะอาด มีระเบียบวินัยและรักพวกพ้อง(43) เหลืองมักสอนลูกหลานให้ขยันทำงาน อดออม และประพฤติคนอย่างมด ดังที่เขาพูดไว้ว่า

คนเราต้องเอาอย่างมดอย่าไปเอาอย่างหนอน เพราะมดนั้นถึงมันจะตัวเล็กนิดเดียว แต่ก็ขยันขันแข็งสามารถลากเหยื่อชิ้นใหญ่ๆ ได้สบาย แต่ถึงกระนั้นมันก็กตัญญูกับอาหารแต่น้อยจนเอวคอดก้ว ผิดกันกับหนอนซึ่งเกียจคร้าน เขามดกินทั้งวัน โดยไม่ทำงานทำการอะไรจนตัวอ้วนอู้อัย ผลสุดท้ายก็กลายเป็นเหยื่ออันโอชะของนกของปลา (202)

ความขยันขันแข็งจนสามารถสร้างตัวขึ้นมาได้เป็นบทพิสูจน์หนึ่งที่แสดงถึงการเอาเสียอย่างมดของเหลือง นอกจากนี้ เขายังใช้คนเป็นตัวอย่างสอนให้ลูกหลานทำแต่สิ่งที่ดีทั้งด้านธุรกิจและเรื่องอื่นๆ "เหมือนอย่างมดที่เลือกกินแต่ของสะอาดและอยู่ในที่ที่สะอาดอย่างมดง่ายหรือเห็นแก่ได้อย่างหนอนที่อยู่ที่กินได้แม้กระทั่งในลิ้น"(202) ไม่เพียงแต่สั่งสอนลูกหลาน การยึดมั่นในความสุจริตยังเป็นสิ่งที่เหลืองปฏิบัติมาตลอด ดังครั้งที่เขียนสร้างหนังสือให้บริษัททรัพย์สินที่ฮ่องกง เหลืองก็รีบตั้งแผนดีให้โอนเงินจากเมืองไทยมาชำระหนี้เพราะไม่ต้องการถูก "เพื่อนฝูงตราหน้าว่าเป็นคนคดโกง"(64) ต่อมา เมื่อชาวจีนประสบปัญหาการฉ้อโกงที่ ถูกควมอดเงินจากบริษัทญี่ปุ่นฯจนเกิดจลาจลขึ้น เหลืองก็พยายามช่วยเหลือ โดยเรียกประชุมลูกหลานและตั้งถาวรเงินเพื่อโอนให้บริษัทของชาวจีน แต่ถูกคัดค้านจากเสียงข้างมากในที่ประชุมเสียก่อน แต่เมื่อวาระครบกลับแสนอ่าวว่าบริษัทธุรกิจโกศกอาศัยเงินจากบริษัทญี่ปุ่นฯมาเพิ่มทุนและขยายกิจการของคน เหลืองจึงได้รับความกระทบกระเทือนจิตใจอย่างมากจนล้มป่วยลง (262)

เหลืองเป็นตัวละครที่ชื่อครบต่อตัวเอง พฤติกรรมของเหลืองชี้ให้เห็นว่าเขาไม่ได้เพียงแต่พูด หากแต่ประพฤติคนตามหลักพรหมวิหาร 4 อย่างจริงจังช่วยการให้ทั้งโอกาส ทรัพย์สิน และให้อภัย ดังที่เมื่อเหลืองกลับมาดูแลกิจการในเมืองไทยหลังจากពីภัยไปอยู่ฮ่องกง เขาได้ระงับกิจการที่เคยอยู่ในความดูแลของแอนดีคือกิจการบริษัทหลายแห่ง และยกหุ้นแบบให้เปล่า

ถึงแม้เหลือเชื่อว่าคุณเป็นคนจีนและผูกพันกับวัฒนธรรมจีนอยู่มาก เช่น ไม่ยอมเปลี่ยนชื่อเป็นไทย เขาก็ย้ำเสมอว่าเมืองไทยคือเวดินคาศของคนที่อาจจะดำดิ่งกว่าบ้านเกิด เพราะคนเราเลือกที่เกิดไม่ได้ แต่เลือกที่ที่จะฝังร่างของตนเมื่อสิ้นลมหายใจได้ เขาตระหนักในบุญคุณของผืนแผ่นดินไทยที่ทำให้เขามีถิ่นที่มีใจและสร้างตัวขึ้นมาได้(67) จะเห็นว่า เหลืออีกบุคคลถึงเมืองไทยด้วยความรู้สึกที่ดีเสมอและจะปรามเมื่อคนในครอบครัวกล่าวถึงคนไทยในแง่ลบอย่างไรเหตุผล เช่นครั้งที่ระวีศักดิ์สนใจแต่งงานกับสุวิตราคนทำธุรกิจของนงนัท เหนยหญิงดำเนินสุวิตราให้เหลือใจฟังว่าสุวิตราไม่เหมาะสมที่จะเป็นสะใภ้ของตระกูลตือพาณิชย์ เพราะเป็นหญิงไทยซึ่งเหนยหญิงคิดอยู่เสมอว่าไม่ขยันและไม่คอบเหมือนคนจีน เขาแต่แต่งตัว เท่ขูดแผ่นการพนัน เหลือจึงบอกเหนยหญิงว่าไม่ควรคิดเช่นนั้นทั้งที่ตนก็มาพึ่งพิงเมืองไทยอยู่นอกจากนี้ “คนทุกชาติทุกภาษา...มีทั้งคนดี-คนเลว คนไม่-คนฉลาด คนขี้เกียจ...หรือคนขยัน” หากสุวิตราทำผิดก็ควรตัดสินในฐานะคนในครอบครัวเดียวกันจะถูกตองกว่า(159)

ความกตัญญูต่อผืนแผ่นดินไทยของเหลือยังเห็นได้จากครั้งที่เขาสนับสนุนความคิดของนงพางในการสร้างสาธารณูปโภคให้แก่สังคมในรูปแบบต่างๆ อาทิ การช่วยทำความสะอาดคลอง ปลูกต้นไม้เลี้ยงชรายคลอง หรือจำหน่ายสินค้าของบริษัทในราคาถูกเพื่อให้ประชาชนในชุมชนแออัดได้ซื้อหาแล้วนำผลกำไรที่ได้มาพัฒนาชุมชนนั้นๆ อีกต่อ เดิมที ความคิดข้างต้นของนงพางถูกคัดค้านจากที่ประชุมอย่างมากว่าเป็นการกระทำที่สิ้นเปลืองโดยไร้เหตุ แต่เหลือก็ยุติข้อคัดค้านในที่ประชุมลงด้วยคำพูดสั้นๆ ก่อนเดินออกจากห้องประชุมว่า

เมื่อเราลงเรือสำเภามาจากเมืองจีน เรามิได้แต่ถือผ้าเพียงชุดเดียว ถ้าพึ่งแต่กว่าจะได้เหรียญบาทหรือเหรียญนี้เหรียญเดียว เราก็ต้องอาบเหงื่อต่างน้ำทำงานตัวเป็นเกลียว...ถึงวันนี้เมื่อเรามีเงินมีทองมีฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้น ทำไมเราจะมาทำตัวเหมือนคนเดิมๆ ที่ไม่จกค่าความทุกข์ยากแต่หนหลัง ทำไมเราจะตอบแทนบุญคุณของแผ่นดินที่ช่วยให้เราก่อร่างสร้างตัวขึ้นมาบ้างไม่ได้(247)

เมื่อพิจารณาถึงลักษณะนิสัยของเหลือที่กล่าวมาประกอบกับประวัติชีวิตและการดำเนินธุรกิจของเขาจะพบว่า มีความตรงจริงและตรงกับลักษณะของกรรมพินัยหรืออนุชนจีนสยามตามมติประวัติศาสตร์ที่เกษียร เตะพะพิระ(2537 : 17,33)กล่าวถึง คือ เป็นชาวจีนแท้ๆ ที่เข้ามาประกอบอาชีพและตั้งรกรากในไทย อาทิ ความซื่อตรง ขยัน มัธยัสถ์และอดทนที่เกษียรเรียกว่าเป็น “จริยกิจแบบจีนอพยพ” สร้างเมื่อสร้างตัวขึ้นมาจนกลายเป็นผู้มั่งคั่งร่ำรวยธุรกิจอย่างสูงความสำเร็จของเหลือและตระกูลตือพาณิชย์ยังได้รับการกล่าวถึงว่าเป็น “แบบจำลองของต้นตระกูลทุนจีนอพยพใหญ่ๆ ผู้สถาปนาอาณาจักรธุรกิจขึ้นมาในเมืองไทย(FOUNDING-FATHER

OF THE FAMILY & BUSINESS EMPIRE)" อีกด้วย (กนิมิต, 2537 : 31) อย่างไรก็ตาม หากเหลืองเป็นเพียงเท่านั้น เขาก็ยังขาดความมีชีวิตจิตใจ เราจะเห็นได้ว่าถึงที่ผู้แต่งประกอบขึ้นเป็นตัวละครนี้ที่นำคำนี้ก็ถึงความขัดแย้งภายในเมื่อต้องประสบปัญหา ทั้งความขัดแย้งกับผู้อื่นและสถานการณ์ต่างๆ นี่คือสิ่งที่ทำให้เหลืองเป็นบุคคลคนหนึ่ง นอกจากเป็นตัวแทนของคนจีนที่ประสบความลำบากทางธุรกิจ

1.3.2 เหมยหถึง

เหมยหถึงเป็นชาวจีนแต่กำเนิด และผูกพันกับวัฒนธรรมจีนเป็นอย่างมาก ความสัมพันธ์กับเหลืองในฐานะภรรยาคนแรกก็เกิดขึ้นด้วยเหตุผลทางวัฒนธรรมคือ เมื่อเหลืองตัดสินใจจะเดินทางจากเมืองจินมาเมืองโชก บิคา มารดาของเหลืองก็จัดการให้เขาแต่งงานกับเหมยหถึงเพราะเกรงว่าเหลืองจะหลงแก่กับหญิงต่างแดนจนลืมบ้านเกิด เห็นชัดว่า การได้มาใช้ชีวิตในเมืองไทยทำให้เหมยหถึงรู้สึกแปลกแยกจากคนอื่น ปัญหาของตัวละครนี้คือ การไม่พยายามปรับตัวและเรียกร้องสูง ถิ่นขณะนี้ของเหมยหถึงมีดังนี้

1.3.2.1 เวียงร้องการยอมรับ ชอบเอาชนะ และก้าวร้าว

เหมยหถึงเป็นตัวละครตัวหนึ่งที่มีส่วนสร้างความขัดแย้งในเรื่อง ออกลายมังกร ผู้อ่านได้รู้จักเหมยหถึงที่มึนตึ๋นไปมากจากที่มี "หน้าตาขี้มึน รูปร่างแบบบาง ท่าทางขี้อาย" ในตอนที่สาวๆ มาเป็น "ฮ่านปะตะเหมือนก้อนคำหู่ขาวๆ หลุดหลุดเจ้าอารมณ์" ในช่วงวัยกลางคน เหมยหถึงน่าจะรู้สึกแปลกแยกต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัวไม่น้อย ตั้งแต่สมัยที่ไม่ได้ร่วมทุกข์ร่วมสุขกันอย่างจริงจัง คนในครอบครัว ได้แก่ภรรยาคนอื่นที่มีลักษณะเป็นไทยเด่นกว่าจีน และถูกสถานที่ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมในบริบทสังคมไทยได้ดีกว่า จึงไม่แปลกที่เหมยหถึงจะเป็นตัวละครที่ได้รับความกดดันสูง การหาทางออกด้วยการระบายอารมณ์น่าจะเป็นวิธีแสดงคนว่ายังมีสถานะสูงและมีอำนาจ ขณะที่ในส่วนเด็ก เหมยหถึงทรงกัวภาวะที่ตรงกันข้ามกับสิ่งที่คนแสดงออกอย่างมาก เขอมัก "ส่งภาษาจีนดั้งเดิมท่าต่อผู้คน ไม่เลือกหน้า" เมื่อไม่พอใจ (10) การวางอำนาจเป็นพฤติกรรมที่โดดเด่นอย่างหนึ่งของเหมยหถึงเพื่อเรียกร้องให้ทุกคนเห็นว่าตนมีความสำคัญ ทั้งนี้ ในฐานะภรรยาคนแรกซึ่งมีบุตรชายกับเหลืองถึง 2 คน เหมยหถึงรู้สึกว่าคุณค่ายังไม่ได้รับการยอมรับเท่าที่ควร ปฏิติกริยาของเธอต่อคนอื่นคือการสร้างอาณาเขตของคน ดังบริเวณชั้นสามของดึกที่เธออยู่ซึ่งเป็นเขตหวงห้ามที่ "ไม่มีใครกล้าล่วงล้ำเข้าไป" เล็กๆ ที่กำลังเล่นอยู่จะเฝียบลงทันทีที่เธอลงมาจากดึก ส่วนคนใช้และผู้ใหญ่คนอื่นๆ ก็ไม่กล้าเข้าไปใกล้(9-10)

ในแง่หนึ่งจะเห็นว่า เหมยหถึงน่าจะเหงาและโดดเดี่ยว แต่ความทรงnungทำให้ตัวละครนี้หาทางออกด้วยความคิดก้าวร้าว ดังที่มักบ่นและคำวาจาที่คนไม่พอใจเสมอ เช่นหาว่าทรงศรี ตะไค้คนโหดร้ายถูกไม่เดิน ไม่เอาใจใส่ถูก หรือคำบิ่กั ตะไค้คนรองว่า "ช่วงโชนต์

ความยาวความงามมากกว่าจะคิดสร้างถูกสถานไว้สืบตระกูล”(๑๑) เป็นต้น เห็นได้ว่าเหมยหถึง เป็นตัวละครที่ขาดพัฒนาการเพราะคิดยึดอยู่แต่ความเห็นของคน และอ้างขาดความเฉลียว นิสัย ขอบวางอำนาจของเหมยหถึงจึงถูกสุวิตรา หลานสะใภ้ของเธอใช้เป็นช่องทางสร้างความสนิทสนม ด้วย โดยสุวิตราคอยเอาอกเอาใจไปรบนินิตินวดเฟ้นและอ่านหนังสือให้เหมยหถึงฟัง รวมทั้งเล่า เรื่องของคนอื่นๆ ในครอบครัวเพื่อฟังปฏิกิริยาแล้วนำไปบอกกับอีกฝ่ายหนึ่ง ดังที่บุชถดำวว่า “ลาบเรืออะไรต่อมิอะไร ไปเฝ้าขุนคนนั่นที่คนนี่”(164,177)

จากภูมิหลังของเหมยหถึงจะพบว่า ตัวละครนี้ไม่มีความสุขทางใจ เธอแต่งงานกับ เหลียงเมื่อยังอายุน้อย และมีเวลาอยู่ร่วมกันในเมืองจีนเพียง 2 ปีครึ่ง เมื่อเหลียงเดินทางจากจีน มาเมืองไทย เธอต้องพรากจากสามีราว 16 ปีกว่าเหลียงจะตั้งตัวได้แล้วหาทางรับเธอกลับบุตรมา อยู่ด้วย ยิ่งไปกว่านั้น ที่เมืองไทยเหลียงยังมีภรรยาอีกคนที่มีบุตรชายด้วยกันแล้วถึง 2 คนคือมัญ และนภกับบุตรสาวอีกหนึ่งคนคือนุช อาจเป็นได้ว่า เหมยหถึงรู้สึกต้องกว่าภรรยาคนที่สอง เพราะนิยม แม้จะเป็นคนเฉื่อยๆ ไม่ค่อยมีปากเสียงแต่ก็เป็นคนที่เหลียงเลือกองแหว่มร่วมทุกข์- ร่วมสุขกับเหลียงมาแล้วถึงสิบกว่าปี นิยมซึ่งมีลักษณะเป็นไทยมากกว่าจีนยังมีชื่อเป็นเจ้าของ ที่ดินที่ตั้งโรงงานอันเป็นกิจการหลักของครอบครัวและมีบทบาทในบริษัทขณะที่เหมยหถึงอยู่กับ บ้านเฉื่อยๆ เหมยหถึงจึงริษยาเนียมกับลูกๆ อยู่มาก แม้ไม่ถึงกับยกถันแก้งแต่เหมยหถึงก็พยายาม เรียกร้องความสนใจรวมทั้งแข่งขันหรือก็ดกกันเนียมเสมอ

เหมยหถึงพยายามส่งเสริมไว้บุตรชายทั้งสองของตนอยู่ในฐานะที่เหนือกว่าลูกๆ ของ เนียมทุกด้าน เธอจึงโกรธมากเมื่อเขียน บุตรชายคนโตมีภรรยาและบุตรขณะ ไปเรียนต่อที่ฮ่องกง แต่คนที่เหมยหถึง โกรธมากกว่าเขียนก็คือทวงศรี ภรรยาของเขาคือเธอถือว่าเป็นคนทำลายอนาคต ของเขียน เพราะทำให้ลูกๆ ของเนียมได้ดูแลกิจการค้าหลายอย่างที่ควรจะเป็นของเขียนและแอนตี้ บุตรของเธอ(21) นำสังเกตว่า การที่เหมยหถึงไม่ได้เล็งดูหลานเข้าคือระวี ลูกของเขียนเลย กลับปล่อยให้กลายเป็นภาวะของเนียม ก็เพราะความโกรธและความพะวงกับผลประโยชน์ หรือเรียก ได้ว่าความเห็นแก่ตัว

อย่างไรก็ตาม บุคคลที่เหมยหถึงโกรธแค้นที่สุดเห็นจะได้แก่เป๊กก็ สะใภ้คนรองที่ เธอเคยชื่นชมว่ามีคุณสมบัติเทียบพร้อมทั้งด้านฐานะและหน้าตา แม้ว่าเป๊กก็เป็นคนจีน แต่ก็เป็นคนสมัยใหม่และ ไม่ได้ยึดถือวัฒนธรรมจีนเก่าอย่างเหมยหถึง จึงถูกถว่าหาว่าลั่นแค้นตัว “ทำลาย ดำงวงศ์สกุล...จนอ้อฮับ” เพราะเป๊กก็บังคับให้แอนตี้ทำหมันหลังจากมีบุตรด้วยกันเพียงคนเดียว เนื่องจากเกรงว่าร่างกายของคนจะทรุดโทรม (25-26)

ความ โกรธแค้นที่มีต่อเป๊กก็ทำให้เหมยหถึงพยายามหาทางกั้นแก้งสะใภ้คนนี้ ทุกครั้งที่มีโอกาส เริ่มจากการห้ามคนใช้ทำความสะอาดห้องพักของเป๊กก็ แต่เมื่อฝ่ายหลังใช้ชีวิต ธรรมดาไปอยู่ด้วยกันที่อื่น เหมยหถึงก็ต้องยอมแพ้ และตกลงให้เป๊กก็มีอำนาจดูแลและถือ

คำใช้ถ่ายทอดทั้งหมดของบ้าน ทั้งนี้ ผู้แต่งกล่าวถึงคำพูดของบุรุษว่าหมดจดถึงยอมรับปากพระเถระว่า
 ดึกที่อยู่ปัจจุบันจะตกเป็นของลูกๆของเนียมหากแอนตี้ไม่อยู่ที่นั่น(72)

ต่อมาเมื่อเบ็ทท์กู่่นวาทกับการเดินทาง ไปมาระหว่างเมืองไทยกับฮ่องกงเพื่อจัดการกับ
 มรดกหลังการตายของบิดา เหมยถึงก็ใช้โอกาสดังกล่าวมาสนับสนุนให้แอนตี้มีความสัมพันธ์กับ
 วิไลรัตน์ พนักงานส่งเสริมการตลาดของบริษัท “นัฏกิจหัตถ์ทรัพย์” ที่ต่อมาได้เลื่อนเป็นเลขานุการ
 ของแอนตี้ เหมยถึงพอใจผู้หญิงคนนี้มีมากจนไม่คิดหน้าคิดหลัง เธอถึงกับมอบกำไลงานเขียนทอง
 ที่ได้ผลิตตัวให้วิไลรัตน์ เมื่อเบ็ทท์กู่่น กล่าวดังกล่าวก็กลายเป็นหลักฐานสำคัญให้เหมยถึงเถียงไม่
 ออก ต้องยอมให้เธ ได้อย่างเบ็ทท์กู่่นเข้าไปรีหน้าค่าถึงในห้อง(84-85)

นอกจากข่มเหงทรงศรี ตะไกรคนโต และระวามเบ็ทท์กู่่นที่เป็นตะไกรคนเล็กแล้ว
 เหมยถึงก็พยายามลดความสำคัญของเนียมไม่ให้เทียบกับคนได้ โดยหากรวายนที่ตามให้แก่
 เหมยคือมาตัส เป็นการ “ซิมมือ...มาช่วย” คู่กับเนียม แต่ก็ไม่สำเร็จเพราะมาตัสรู้ว่าถ้าไม่มีเนียม
 คนเองก็ต้องถูกจัดการเป็นรายชื่อไป (96)

น่าสังเกตว่า เหมยถึงต้องพบความคับข้องใจอยู่เสมอ แต่บางครั้ง แพนของเธอก็
 บรรลุผลได้เช่นกันเมื่อเธอร่วมมือกับตะไกรที่มีนิสัยใจคอคล้ายกันอย่างเบ็ทท์ก็แยกมันหนากับชาญชัย
 ออกจากกัน โดยจัดการให้ชาญชัยหนีกับลูกสาวของเพื่อนคนหนึ่งของเบ็ทท์ก็และกำหนดวันแต่ง
 งานไว้ที่ห้องอย่างกะทันหัน มันหนารู้ข่าวก็พยายาม หาทางพบชาญชัย แต่เบ็ทท์ก็กันไว้และส่งเขา
 ไปทำธุระที่ญี่ปุ่น มันหนามาตามหาหนักถึงขั้นทำร้ายตนเองจนถูกส่งไปอยู่ที่โรงพยาบาลประสาท
 เมื่อกลับมาก็ไม่สนใจใคร และมักพูดพึมพำอยู่กับตุ๊กตา ส่วนชาญชัย หลังกลับมาจากญี่ปุ่นก็บอก
 ออกเลิกการหมั้นโดยไม่สนใจคำหักท้วงของเบ็ทท์ก็ การแยกชาญชัยกับมันหนานอกจากกันนับเป็น
 ความสำเร็จเพียงครั้งแรกและครั้งเดียวในการวางแผนของเหมยถึงที่ยังต้องอาศัยความร่วมมือของ
 คู่ปรับคนสำคัญอย่างเบ็ทท์ก็ แม้จะ ไม่ได้ช่วยให้มีความสงบสุขในบ้านสักเท่าใด

1.3.2.2 คิดอีกกับกรอบความคิด ไม่ยึดหยุ่น

กล่าวได้ว่าเหมยถึงเป็นคนหมกมุ่นกับผลประโยชน์ของตนเอง เมื่อผู้ใดที่คนไม่ได้
 รับสิ่งที่ควรได้ ก็พยายามเอาชนะจนขาดความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น บางครั้งดูเหมือนเหมยถึง
 มีน้ำใจช่วยเหลือถูกหลานที่เดือดร้อน โดยปล่ต้อยวางความโกรธเคือง แต่ที่แน่แล้ว เหมยถึงหวังโย
 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับคน โดยตรงมากกว่า เช่นร่วมมือกับเบ็ทท์ก็แยกชาญชัยออกจากรันหนาคังได้กล่าว
 มาแล้ว แต่ไม่ปรากฏว่าเธอคิดหวังโยมันหนานที่เป็นลูกของเนียมเท่าใดนัก

การที่เหมยถึงไม่รังเกียจนัฏกู่่นที่เป็นลูกของเนียม อาจเป็นเพราะนัฏกู่่นทำตัวเป็น
 “มหาดเล็กคนโปรด” ที่ช่างพูดช่างคุยและ “ทอขวยใจ ไปวิ่งมา ใช้โน่นใช้นี่แทนลูกชายทั้งสองคนได้”
 (28) นัฏกู่่นจึงเป็นเสมือนเครื่องชดเชยในช่วงที่เียนและแอนตี้ไปเรียนต่อที่ฮ่องกง นอกจากนี้
 การที่มีลูกของเนียมคอยรับใช้อยู่ได้ยามพิของคนที่เขาทำให้เหมยถึงรู้สึกว่าคุณเหนือกว่าเนียม

อยู่บ้าง เหมยหญิงจึงค่อนข้างเอ็นดูนักรบมากกว่าลูกคนอื่น ๆ ของเหมย ครึ่งหนึ่ง เมื่อนักรบถูกเหมยหลงโทษหารว่าไปดูแลน้องจนนรกจากกรรมถึงฆาตหวั่นแตก นักรบว่าเหตุนี้กับเหมยว่ารักลูกไม่เท่ากันเพราะนักรบมารับส่งไปโรงเรียน แต่เขากลับมาต้องนั่งรถคนเดียวไปเอง นักรบถูกเหมยตีอย่างไม่มีมือด้วยความโกรธ เหมยหญิงก็เข้ามาแยกโดยพานักรบไปอยู่ในห้องของคน(45) อย่างไว้ก็ตามโดยทั่วไปในเรื่องที่ไม่กระทบต่ออำนาจและผลประโยชน์ของตน เหมยหญิงก็ไม่ใช้คนใจร้ายขนาดที่จะพอใจกับหาชนของคนในครอบครัว แม้ว่าไม่ถึงกับออกแรงช่วยป้องกัน เห็นชัดในกรณีที่เหมยหญิงคาดคะเนด้วยประสบการณ์ของผู้ใหญ่ได้ว่าจะเกิดปัญหาเพราะตั้งเกณฑ์ในความสัมพันธ์กับผู้สาวระหว่างชายชู้กับภรรยา หากก็ได้แค่ลูกเปรยๆ ให้คนตีความเท่านั้น(126) ไม่ปรากฏว่าเหมยหญิงพยายามห้ามปรามคนทั้งคู่หรือเตือนเตือนและเหนียมในเรื่องดังกล่าว ครั้นเหมยหญิงเห็นดีนักรบเมื่อสั่งห้องโดยไม่มีพ่อ เหมยหญิงก็ได้แต่หัวบ่นในทำนองขำขันทว่าในฐานะคนในครอบครัวว่า “มีลูกสาวก็เหมือนมีตัวอยู่หน้าบ้าน...เหมยไปหัว” โดยไม่ได้ใช้โอกาสนี้เยาะเย้ยเหมยที่กำลังเสียใจเรื่องลูกแต่อย่างใด

อย่างไรก็ตาม การคิดฮึกกับกรอบความคิดแบบจีนก็ทำให้เหมยหญิงมักตีโน่นตี่นนี่เมื่อพบสิ่งที่ย้ำกับความเชื่อของคนเสมอ เช่น ไม่พอใจเมื่อระวี ถานชายจะแต่งงานกับคนไทยอย่างสุวิตราเพราะเห็นว่า “ผู้หญิงไทยเขาแต่ดั่งตัว เทียวคร่ ถ่านการพนัน...ชอบพูดคำเล็กคำน้อย ไม่อดทนอดคอมเหมือนคนจีน” แต่เมื่อเหตุนี้ให้เหตุผลว่าภรรยาของระวีที่เป็นคนหนึ่งในครอบครัวคน หากทำผิดอะไรไปก็น่าจะตั้งตอมนกันได้ ฮึกทั้งคนชาติไหนก็มีทั้งดีและไม่ดีเหมือนกันทุกชาติ ไม่ควรตำหนิคนไทยทั้งที่คนมาพึ่งพิงเมืองไทยอยู่(159) เหมยหญิงก็ได้แต่บ่นเพราะ ไม่อาจขัดขวางได้ การคิดฮึกอยู่กับวัฒนธรรมจีนที่ค่อนข้างเข้มงวดเป็นจุดอ่อนประการหนึ่งของเหมยหญิงที่ทำให้เธอปรับตัวเข้ากับลูกหลานได้ยาก

กระนั้น บางครั้งความคิดแบบจีนของเหมยหญิงก็มีประ โยชน์อยู่บ้าง ดังตอนที่เธอห้ามเหมยหลง ไม่ให้เดินทางไปอเมริกาเพื่อรับนางฟ้า บุตรสาวคนเล็กกลับมาเมื่อรู้ว่าจะแต่งงานกับคนที่เหมยหลง “ไม่รู้แม้กระทั่งชื่อเสียงเวียงนาม” ทั้งที่ยังเวียนไม่จบ เหมยหญิงชวนเหมยหลงดื่มน้ำชาอย่างใจเย็นก่อนจะพูดเป็นเชิงเปรียบเทียบถึงลูกชายลูกสาวเมื่อแต่งงานไปแล้วว่า “...ถูกผู้ชายจากบ้านไปหรือปี่ก็ยังคงเป็นคนของควะตง แต่ถูกผู้หญิงพันชายคาชั่วคืนเดียวก็ทิ้งแช่เค็ม” จึงไม่มีประ โยชน์ที่เหมยหลงจะ ไปรับลูกสาวที่กลายเป็นคนครอบครัวอื่นไปแล้วกลับมา(209) คำพูดของเหมยหญิงมาจากคำนิยามของคนจีนที่ให้ความสำคัญกับลูกชายมากกว่าลูกสาว และคำพูดของเธอนี้เองที่ทำให้เหมยหลงเลิกคิดจะ ไปอเมริกา

1.3.3 เหมย

เหมยเป็นภรรยาคนที่สองของเหลียง เธอเป็นคนไทยเชื้อสายจีน มีบิดาเปิดร้านขายเครื่องบวชนาค เหลียงแต่งงานกับเหมยเพื่อซื้อที่ดินในชื่อของเธอสำหรับตั้ง โรงงานหอคำทั้งที่

คอนันมีผู้หญิงมากมายสนใจเขา ส่วนเนียมก็นั้นมีคนรักอยู่แล้วแต่ก็ไม่กล้าจัดใจพ่อแม่ คอนันที่แต่งงานกับเหเถียง เมื่ออายุได้ 18 ปีและส่วนเหเถียงอายุ 29 ปี การเคียดเคืองขึ้นมาในบริบทของวัฒนธรรมไทยทำให้เนียมมีลักษณะและความคิดเป็นไทยมากกว่าจีน แต่ก็สามารถเข้าใจความคิดแบบจีนได้ ลักษณะนิสัยที่น่าสนใจของเนียมมีดังนี้

1.3.3.1 ใจดี รักสงบ และเสมอ

แม้เนียมเป็นภรรยาของของเหเถียง แต่ดูจะมีบทบาทในบ้านมากกว่าภรรยาคนอื่น ๆ อาจเพราะเธอเป็นคนมีความรู้คือเรียนจบมัธยม 8 จึงมีส่วนช่วยงานของสามีมาตั้งแต่เริ่มสร้างตัว ทั้งการซื้อที่ดินสร้างโรงงานทอผ้าที่ใช้ชื่อเนียมเป็นเจ้าของ นอกจากนี้ เนียมยังช่วยงานบัญชี ทำอาหารเลี้ยงคนงาน(27) และมีบทบาทในธุรกิจของเหลียงมาตลอด ตั้งแต่ตอนที่ภรรยาของคอนันของเนียม(พ่อของผู้เล่า) กล่าวว่าเหมยหยงจะมีอำนาจปกครองบ้านก็ต่อเมื่อเนียมออกไปทำงานบริษัท(70) ในบ้าน เนียมยังเป็นแม่ที่พวกลูกหลานๆเรียกว่า “ย่าใจดี” ด้วยลักษณะที่เป็นคนใจเย็น ไม่ค่อยอวดใคร และมีภรรยาแม่แก่เด็กๆเสมอ(10) แอนดี้ ลูกของเหมยหยงก็ยังให้ความเคารพเนียมอย่างเสมอต้นเสมอปลายแม้ในช่วงที่เขามีอำนาจอย่างมากเมื่อเหลียงก็ถือไปอยู่ต่างประเทศ

เมื่อเหลียงตัดสินใจรับบุตรภรรยาจากเมืองจีน ไม่ปรากฏว่าเนียมคัดค้านหรือได้แย้งต่ออย่างใด เนียมมักอยู่อย่างเรียบง่าย ไม่แค้นเคืองหรือวางตัวว่าตนเป็นภรรยาที่ถูกต้องตามกฎหมาย แม้แต่การแข่งขันระหว่างเธอกับเหมยหยงก็ดูเหมือนเป็นเรื่องที่ฝ่ายหลังคิดเอง เนียมไม่เคยแสดงคนว่าเธอถือว่าเหมยหยง หรือมีที่ที่คืนเคียดอยากได้ใครสักคนทรัพย์สินของเหเถียง แม้แต่เรื่องชื่อของโรงงานที่คนทั่วไปคิดว่าเนียมตั้งตามชื่อนี้ ลูกชายคนโต เนียมก็ได้แต่งตั้งแล้ว “หัวเราะอย่างนึกตามเพชร” (27) ผู้อ่านจึงตีความได้ว่าเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องที่คิดกันไปเอง เนียมยังเป็นคนเลี้ยงดูระวี หลานชายคนแรกของเหลียงและเหมยหยงถึงที่ปู่ย่าแก่ๆเมินเฉยเพราะเกิดมาในช่วงเวลาที่ไม่เหมาะสม ความเมตตาของเนียมจึงบ่งชี้ลักษณะนิสัยที่เอื้อแต่ไม่เชิงจริงจังต้นของเธอ

1.3.3.2 ถูกพันกับพุทธศาสนา

เนียมเคยตกอยู่ในที่นั่งเดียวกับกับเหมยหยงคือคิดหัวกับการถือครองครองของลูกเมื่อรัฐ ลูกชายคนแรกและคนโตของเนียมคัดค้านใจแต่งงานกับอวที่เป็นครูธรรมคาจ ไม่ร่ำรวยซ้ำยังมีอายุมากกว่า แต่เนียมก็ไม่เคยพูดจาระรานหรือหาเรื่องคำวาตะ ได้เช่นที่เหมยหยงถึงทำ ผู้เล่ากล่าวว่า “ย่า...ไม่เคยแสดงอะไรให้เป็นที่กระทบกระเทือนน้ำใจลูกชาย” อาจเพราะเธอรักลูกมากและเห็นว่ารัฐกับอวก็อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขแล้วจึงไม่อยากสร้างปัญหาให้ นอกจากนี้ การที่เธอไม่สนใจจะหาภรรยาคนใหม่ให้ลูกชายด้วยเหตุผลที่ว่า “มันเป็นบุญเป็นกรรมของเจ้าที่มาร่วมกันมานานแต่ชาติก่อน ธุระอะไรจะต้อง...ไปก่อนเวลาก่อนกรรมขึ้นมาใหม่ในชาตินี้...” (31) ก็แสดงให้เห็นว่าเนียมมีความเชื่อในเรื่องบุญกรรมอันเป็นคติทางพุทธศาสนาอีกด้วย

พฤติกรรมหลายอย่างของเมียมที่ผู้เล่ากล่าวถึงเชื่อมโยงกับความศรัทธาของเธอที่มีต่อพุทธศาสนา เช่นที่เล่าว่าเมียมชอบทำบุญมาตั้งแต่วัยสาว เมื่อมีครอบครัวแล้ว เมียมยังปลูกฝังนิสัยนี้ให้แก่ลูกหลาน โดยเฉพาะชอบพาลูกหลานออกไปสักการะนมัสการพระพุทธรูปในถิ่นซึ่งมีวัดตั้งอยู่หลายวัด และได้ศึกษาศาสนะพระราชนิพนธ์หรือท่องร้อยรูป(142) นำซึ่งกล่าวว่า เมียมยังมีนิสัยหลายอย่างคล้ายกับเหลียง เป็นต้นว่า ชอบความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายเหมือนกัน อีกมันในคุณธรรมคล้ายกัน เช่นการยึดมั่นในความกตัญญู ดังที่ผู้เล่ากล่าวถึงสามวาทะของเหลียงว่า เขามักถ่ามิทานเงินเรื่อง “ยี่จื๊ตี่เห่า” เกี่ยวกับความกตัญญู 24 เรื่องให้ลูกหลานฟัง ส่วนเมียมก็ชอบภาพวาดเรื่องสุวรรณตามเป็นพิเศษ เพราะเป็นเรื่องที่ตัวเองเป็น “ขอดแห่งความกตัญญู” ที่เลี้ยงดูพ่อแม่ตามกตัญญูจึงชอบพาลูกหลาน ไปดูภาพเขียนวาดเกี่ยวกับพระเจ้าสิบชาติ(100) เมื่อผู้เล่ากล่าวถึงความล้มเหลวในชีวิตของชายชู้ ลูกชายแอนสี่กับเป็กกี้ (หลานย่าของเหลียงถึง) ซึ่งเป็นคนดีที่ไม่มีใครฟังเรื่อง “ยี่จื๊ตี่เห่า” หรือสุวรรณตาม(100) ก็คล้ายจะย้ำคุณค่าของการอบรมเลี้ยงดูเด็กแบบเหลียงและเมียมว่าเหนือกว่าแบบเหลียงถึงและเป็กกี้ พื้นฐานโลกทัศน์ทางพุทธศาสนาที่เห็นได้ชัดจากพฤติกรรมของเมียมยังเป็นข้อดีที่ทำให้เธอตระหนักเข้าใจความดีของกันและกันได้ ซึ่งเป็นลักษณะที่เหลียงถึงไม่มี ดังอีกตอนหนึ่งที่เหลียงอธิบายให้คนในครอบครัวฟังเกี่ยวกับความสำคัญของคุณธรรมและคำว่า “นัง” เมียมก็สามารถเสริมความเข้าใจของลูกหลานได้อย่างถูกต้องว่าหลักพรหมวิหาร 4 ประกอบด้วยคุณธรรมใดบ้าง ดังที่เธออธิบายว่า

“เมตตา คือความรัก ความต้องการเห็นคนอื่นมีความสุข...กรุณา คือความสงสาร ช่วยเหลือคนอื่นเมื่อเขามีทุกข์...มุทิตา คือยินดีในความสุข ความเจริญของคนอื่น...ส่วนอุเบกขา ก็คือการวางใจเป็นกลาง ไม่โอ้นเอน เหวะเหวะ เลือกที่รักมักที่ชัง”(44)

หากการรับเลี้ยงดูฐานะเป็นพฤติกรรมหนึ่งที่แสดงถึงความเมตตาและกรุณาของเมียมที่ได้อนุเคราะห์แก่ลูกบุญอำแหงๆลูกชาย ก็อาจกล่าวได้ว่า การ “เอาเมตตาธรรมแก่ๆ” (94) เมื่อเหลียงรับมาเลี้ยงเข้ามาเป็นภรรยาคนที่สามแสดงถึงมุทิตาจิตของเมียม นอกจากนี้ การตั้งมั่นอยู่ในอุเบกขาซึ่งเป็นข้อดีที่ทำให้เมียมได้รับความเกรงใจจากภรรยาคนอื่นๆรวมถึงลูกๆของแต่ละฝ่ายอีกด้วย

เหตุการณณ์หนึ่งที่แสดงถึงปัญญาและความยุติธรรม ไม่เลือกที่รักมักที่ชังของเมียมก็คือตอนที่นุชไม่พอใจเมื่อเหลียงออกตำแหน่งผู้จัดการบริษัท “ตาทันกู๊ช” ให้นางหงาซึ่งเป็นน้องสาวต่างมารดา นุชคิดหวังมากจนถึงกับคิดจะย้ายไปอยู่ที่อื่น เมียมสามารถยับยั้งความคิดของลูกสาวด้วยการพูดโน้มน้าวว่า

...สมัยโบราณ เมื่อคนมีศรัทธาในพระพุทธศาสนาเขาก็จะพากันสร้างเจดีย์ขึ้น เป็นเครื่องรำลึกถึงพระพุทธคุณ...เจดีย์ซึ่งใหญ่โตงดงามเท่าไร ก็ยิ่งเป็นสิ่ง เชิดชูศรัทธาศรัทธาและความเจริญรุ่งเรืองของชุมชนนั้นๆเท่านั้น เมื่อเป็นเช่นนี้ แล้วจะต้องมี ไปอยู่ที่ของอนาถาไม่ว่าคนนั้นลงหิน คนนั้นลงอิฐ คนนั้นลงทราย หรือคนนั้นเป็นช่างปั้นช่างปูน เพราะเมื่อเจดีย์เสร็จสมบูรณ์เป็นรูปเป็นร่างแล้ว ใครจะมานั่งแยกนั่งแยะว่าไฉนมีของกูไฉนมีของเฮ็ง ก็คงจะเป็นเรื่องโง่เขลาให้ คนอื่นหัวเราะแค้น ทางที่ถูกที่ควรแล้วต่างคนต่างก็พยายามทำหน้าที่ของตนให้ เต็มกำลังศรัทธา เพื่อความรุ่งเรืองของหมู่คณะ(216)

และ

ความทุกข์ซึ่งใหญ่ของปลาดาวก็คือ มันคิดว่ามันเองมันได้คิดอ่านกอินทรี และความสุขที่ซึ่งใหญ่ของนกอินทรีก็คือ มันคิดว่าตัวเองค่าน้ำ ได้เก่งกว่า ปลาดาวพ ทั้งๆที่สัตว์ทั้งสองชนิดล้วนแต่เป็นเจ้าเป็นใหญ่ในหมู่ปลาและ หมู่คน...หากเมื่อไหร่ที่ปลาดาวคิดได้ว่ามันค่าน้ำเก่งกว่านกอินทรี หรือนกอินทรีได้คิดว่ามันบิน ในอากาศได้เก่งกว่าปลาดาว เมื่อนั้นสัตว์ทั้งสองก็จะมี ความสุขที่สุดในโลก(216)

จะเห็นได้ว่า นิยามไม่ได้คิดแต่จะให้ผลประโยชน์แก่บุคคลที่เป็นลูกสาวของตน แต่มุ่งความสุขของครอบครัวเป็นหลัก นิยามยังมีวิธีสอนด้วยการให้คติธรรมอันเป็นวิถี การสอนอย่างเดียวกับเหยียง ในกรณีนี้นิยามยกตัวอย่างกรณีเหยียงให้ให้คิดว่าบุคคลควรพอใจใน คุณค่าและบทบาทของตนจึงจะมีความสุข ตัวอย่างเชิงอุปมาตัวอย่างแรกที่นิยามพูดถึงแสดงราก ทางวัฒนธรรมไทยที่สอนการอุทิศตนมากกว่าการกอบโกย จึงชี้ว่าเจดีย์ที่งดงามต้องสร้างด้วย ศรัทธาร่วมกัน มิใช่ความเห็นแก่ตัว ความเจริญของพระธาตุคือพาณิชยกิจขึ้นอยู่กับความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจกันทำงานของทุกคน โดยไม่เกี่ยงกันว่าใครลงทุนลงแรงทำอะไร ไรมากกว่าแล้วจะได้ มากน้อยกว่ากัน ส่วนตัวอย่างต่อมาชี้ให้เห็นคุณและโทษของการตระหนักรู้และไม่ตระหนักรู้ใน ความสามารถของบุคคล ดังที่นิยามกล่าวถึงปลาดาวและนกอินทรีที่ต่างเป็นทุกข์เพราะพยายาม แข่งขันกันทำสิ่งที่ไม่ใช่บทบาทหน้าที่ของตน โดยไม่รู้ว่าจะทำได้ ตัวอย่างเหล่านี้เป็นการเตือนสติมนุษย์ให้ตั้งใจทำงานในหน้าที่ของตนให้เต็มความสามารถแทนที่จะกังวลถึงงานซึ่งอาจไม่ เหมาะสมกับตนเอง นุษย์จึงได้คิดและสัญญาว่าจะไม่ทิ้งธุรกิจของครอบครัวไปไหน

1.3.4 เทียน

เทียนเป็นบุตรคนโตและเป็นบุตรชายคนแรกของหญิงกับหมอยหลัง เทียนถูกส่งไปเรียนต่อที่ฮ่องกงตั้งแต่อายุ 17 ปี แต่แอนมีความสัมพันธ์กับนักศึกษาหญิงในโรงเรียนเดียวกันจนฝ่ายหญิงตั้งท้องก่อนเทียนจบ เติงและหมอยหลังคิดหวังมาก เติงถึงกับให้แอนตั้งจัดการควบคุมค่าใช้จ่ายของเทียนระหว่างอยู่ที่ฮ่องกง(19) เมื่อภรรยาของเทียนตั้งท้องถูกคนที่สองเขายิงถ้าปากมากขึ้นเพราะต้องทำงานหนักเพื่อหาเงินเลี้ยงดูครอบครัว และปิดข่าวไม่ให้ทางบ้านรู้ เมื่อกลับมาเมืองไทย เทียนถูกเมินเฉยและได้รับความสนใจน้อยกว่าแอนที่ซึ่งเรียนถ้าเรีง(20-21) เขาจึงค่อนข้างวิงวอนน้องชายอยู่มาก แม้แต่ระวี บุตรชายของเขาก็ดูเหมือนจะคัดยกว่าชาอู๋ชียบุตรของแอนที่ทุกเรื่อง เห็นได้ว่า ตลอดชีวิตของเทียนมีเรื่องขัดแย้งกับแอนนับบ่อยครั้ง โดยเฉพาะเรื่องผลประโยชน์จากรูขี้ผึ้งของครอบครัว

ชีวิตของเทียนรุ่งเรืองมากที่สุดเมื่อเขาได้รับมอบหมายจากเติงให้ไปดูแลกิจการบริษัทเนชั่นแนล ทรัสต์ที่ฮ่องกงระหว่างที่เติงเดินทางไปท่องเที่ยวและทำธุรกิจที่อเมริกา แต่เทียนกลับใช้โอกาสที่ได้มากับการหาความสุขส่วนตัวด้วยการใช้จ่ายเงินอย่างฟุ้งเฟ้อจนสร้างหนี้สินจำนวนมากให้ทรัสต์ เติงได้ขูดเงินคืนถูกค้าและเจ้าหนี้จนหมด ทั้งยังสามารถเรียกความไว้วางใจกลับคืนมาได้(62-64) ส่วนเทียนก็ได้รับโอกาสให้กลับมาทำงานในกิจการของครอบครัวที่เมืองไทย

1.3.5 แอนตี้

แอนตี้เป็นน้องชายของเทียนและเป็นบุตรชายคนที่สองของหญิงที่เกิดจากหมอยหลังเมื่อเทียนกับพี่ชายแล้ว ดูเหมือนว่าแอนตี้จะได้เปรียบเทียนแทบทุกด้าน ตั้งแต่เรื่องคู่ครองจนถึงเรื่องงาน แม้เทียนและแอนตี้จะได้ไปเรียนวิชาทางการค้าที่ฮ่องกงเหมือนกัน แต่แอนตี้กลับเมืองไทยพร้อมด้วยประกาศนียบัตรเกียรตินิยมและได้รับการต้อนรับอย่างใหญ่โตจากที่บ้าน แอนตี้ยังได้รับตำแหน่งผู้ช่วยผู้จัดการโรงงานธุรกิจการทอ สำหรับเติง แอนตี้เป็นคนที่มี "เก๋ด้านปฏิภาณไหวพริบ โดยเฉพาะในเรื่องที่อยู่อาศัยต่างๆ" จนถึงกับเปรียบเป็นลูกเหล็กเหล็ก (19)

ด้านการงาน แอนตี้ดูจะประสบความสำเร็จไม่น้อย เขาสามารถดูแลกิจการต่างๆของครอบครัวแทนเติงได้อย่างดี เห็นได้จากครั้งที่เติงต้องตั้งกิจการเมืองไปอยู่ต่างประเทศ(56-58) แอนตี้ก็กำราบคนงานจนสามารถถอนอำนาจส่วนใหญ่ไว้ได้ แต่แม้จะอยู่ในสถานการณ์ที่ได้เปรียบอย่างมาก แอนตี้ก็ยังคงให้ความเคารพเมื่อยอมอย่างเสมอต้นเสมอปลายและไม่คิดทำร้ายน้องๆดังที่นิยมชมชอบของแอนตี้เป็นจริงเปรียบเทียนว่า "...แอนตี้เป็นชายชาติเสือ ที่แม้จะดูร้ายเพียงใด ก็ไม่เคยคิดทำอันตรายลูกเสือที่เขารักว่า" (70)

ทางด้านครอบครัว นอกจากพยายามทำความเข้าใจความต้องการของหมอลิงผู้เป็นแม่แล้ว ผู้หญิงอีกคนที่แอนก็ชอบช้อนช้อนให้เธอหมอก็คือเป็กก็ ภรรยาของเธอ แอนก็รู้จักและรักใคร่-ชอบพอกับเป็กก็ตั้งแต่ครั้ง ไปเรียนที่ฮ่องกง เมื่อเรียนจบกลับมา เขาก็ชวนให้เธอออกไปดูจอหญิงคนรักจนได้แต่งงานกัน การได้แต่งงานกับเป็กก็ทำให้แอนก็ได้รับการสนับสนุนจากพ่อค้ำที่ ร่ำรวยโดยตลอด และยังส่งผลดีมาถึงเหลือยงเมื่อเขาได้รับการช่วยเหลือดูแลเป็นอย่างดีจากพ่อของ เป็กก็ครั้งที่ต้องย้ายไปฮ่องกง โดยส่วนตัวแล้ว แอนก็ไปค่อยมีปัญหาเกี่ยวกับพี่น้องแม้จะ ไม่ถนอม บ้างในเรื่องธุรกิจ ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเขาส่วนใหญ่จึงมาจากความขัดแย้งระหว่างแม่และภรรยา และความทุกข์ใจจากพฤติกรรมของชาญชัย บุตรชายคนโตของเขาที่ถูกเป็กก็ตามใจจนเสียคน

1.3.6 นัฏ

นัฏเป็นบุตรคนแรกที่เกิดจากเนียม และเป็นบุตรชายคนที่สามของเหลือยงรองจากเทียน และแอนตี้ นัฏมีบุคลิกลักษณะและพฤติกรรมดังนี้

1.3.6.1 อารมณ์ดี มีความมั่นใจสูง และเป็นตัวของตัวเอง

นัฏเกิดมาหลังจากเหลือยงเริ่มตั้ง โรงงานทอผ้าได้ไม่นาน ดังที่เนียมเคยพูดในทำนองว่า คนตั้งชื่อถูกตามชื่อ โรงงาน(27) ผู้เล่ากล่าว่านัฏ โดมพรหรือมากับ “นัฏกิจการทอ” แต่ไม่ได้เล่าถึง ชีวิตในวัยเด็กของเขา นอกจากบอกว่าเป็นดีช่างช่างช่างของนัฏทำให้เขาเข้ากับหมอลิงที่เป็น แม่เลี้ยงได้

นัฏมีนิสัยว่าเริ่มมาตั้งแต่เด็ก ชอบเสาะหาสนุกสนานและอารมณ์ดี เขามีรูปร่างเล็ก ผิวคล้ำและไว้หนวด นัฏมีเพื่อนฝูงมากและมักพบปะสังสรรค์กันในวงเหล้าเสมอ นัฏเป็นคนที่มี มงคลในแง่ดี เชื่อมั่นในตัวเองและมีวิภาวະสูง เช่นครั้งที่หมอลิงคิดว่าการไว้หนวดไม่เข้า กับโหงวสังของเขา นัฏเพียงหัวเราะเฉยๆแต่ก็ไม่ได้เลิกไว้หนวด หรือครั้งที่หมอลิงสนับสนุน ให้เหลือยงมีภรรยาอีกคน ขณะที่นัฏ ถูกสาวคนโตของเหลือยง น้องสาวของนัฏคัดค้านอย่างหนัก ตระแคะเห็นว่า เป็นเรื่องกคช้ทางเพศ นัฏก็มองว่าหมอลิงทำเพื่อหาพวงมาศาน่ามาจกกับเนียม อย่างไรก็ตาม เรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องเล็กน้อยเมื่อเทียบกับการที่นัฏเลือกแต่งงานกับอรที่มีอายุแก่กว่า คนถึง 5 ปี

อรเป็นครูสอนอยู่ที่โรงเรียนการเรือน เป็นคนเสียบวๆ ชอบอยู่อย่างเรียบง่าย ไม่มีใคร รู้ว่าเธอรู้จักกับนัฏ ได้อย่างไร แต่การที่นัฏจดทะเบียนแต่งงานกับเธอ โดยไม่ได้ขออนุญาตก่อนก็ ทำให้เหลือยงและเนียมผิดหวัง หมอลิงถึงที่ยืนดูนัฏมาตั้งแต่เด็กก็ดูจะไม่ไ่พอใจนัก แต่นัฏและ อรก็อยู่กันอย่างราบรื่นแม้ทั้งคู่จะ ไม่มีลูกด้วยกัน น่าสังเกตว่า ลักษณะนิสัยของอรมีส่วนคล้ายคลึง กับเนียมคือ “สมณะสมกับเป็นครูโรงเรียนการเรือน ไม่แต่งเนื้อแต่งตัว”(30) ซึ่งอาจเป็นเหตุผลที่ ทำให้นัฏเลือกเธอเป็นคู่ชีวิตนอกเหนือจากความเห็นอกเห็นใจและความรักที่มีต่อกัน

1.3.6.2 ความคิดวิเริ่ม และก้าวตัดสินใจ

นอกจากเป็นคนอารมณ์ดีแล้ว นัฐยังเฉลียวฉลาดและกล้าตัดสินใจ เขาพร้อมที่จะริเริ่มทำสิ่งใหม่ๆ ที่คนเชื่อมั่น ถักขมและนิสัยเช่นนี้เป็นผลดีต่อการทำธุรกิจที่ต้องแข่งขันและต้องการความทันสมัยอย่างธุรกิจด้านแฟชั่น ดังจะเห็นได้จากบริษัทผลิตและจำหน่ายเสื้อผ้าสำเร็จรูป “นัฐกิจ อะ-ลา-โมค” ที่เหลืองคั้งขึ้น ความคิดในการตั้งบริษัทดังกล่าวเกิดขึ้นเมื่อนัฐได้เห็นความนิยมในเสื้อผ้าสำเร็จรูปของคนญี่ปุ่นขณะไปติดต่อธุรกิจที่นั่น เมื่อกลับมา นัฐได้สำรวจความนิยมในการใส่เสื้อผ้าสำเร็จรูปของคนไทยแล้วเริ่มผลิตสินค้าเลียนแบบญี่ปุ่นออกจำหน่าย แม้เหลืองจะคัดค้าน นัฐยังมีกลยุทธ์ที่น่าสนใจในการจำหน่ายเสื้อผ้าดังกล่าว โดยเปิดเคาน์เตอร์ตามห้างใหญ่ๆ ตั้งชื่อสินค้าเป็นภาษาญี่ปุ่น และจ้างเลิกสาวหน้าตาดีแต่งตัวแบบวัยรุ่นญี่ปุ่นมาเป็นพนักงานขาย เสื้อผ้าสำเร็จรูปราคาแพงที่เกิดขึ้นจากความคิดของนัฐขายดีมากจนเหลืองขมรับเหลืองจึงเปิด “นัฐกิจ อะ-ลา-โมค” เป็นอีกบริษัทหนึ่งในเครือ “นัฐกิจ โกลบอล” และเริ่มลงทุนกับบริษัทนี้อย่างจริงจังด้วยการนำเข้าเครื่องจักรผลิตเสื้อผ้าที่ทันสมัย และขอซื้อลิขสิทธิ์เสื้อผ้าชื่อดังจากต่างประเทศเพื่อผลิตและจำหน่ายในประเทศไทย(167-168)

ไม่เพียงกล้าตัดสินใจหาตามความคิดของตนในเรื่องที่คนอื่นไม่เห็นด้วย นัฐยังสามารถแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายได้หลายครั้งด้วยสติปัญญา ความเชื่อมั่นในตัวเอง และมุมมองที่ไม่เหมือนใคร เช่นครั้งที่เป็กก็ร่วมทุนกับบริษัทผลิตเสื้อผ้าแห่งหนึ่งของฮ่องกงเปิดบริษัท “สินทอง คอร์ปอเรชั่น” เพื่อแก้หนี้ให้ชาอุชัยที่เพิ่งถูกปลดจากตำแหน่งรองผู้จัดการใหญ่ของ “นัฐกิจ อะ-ลา-โมค” บริษัทสินทองฯ ที่เปิดตัวอย่างยิ่งใหญ่และเปิดเคาน์เตอร์ขายเสื้อผ้าสำเร็จรูปคล้ายกับสินค้าของ “นัฐกิจ อะ-ลา-โมค” สามารถลดค่างจำหน่ายของนัฐกิจฯ ลงได้ แต่นัฐก็แก้ด้วยการ “...เกิดคอลเลกชันใหม่ ปรับคุณภาพสินค้าให้สูงขึ้นและจำหน่ายในราคาแพงกว่าเดิม โดยมุ่งลูกค้าที่มีรสนิยมและมีกำลังซื้อ...” (180) เสื้อผ้าของนัฐกิจฯ จึงได้รับความนิยมอย่างมากและทำให้สินทองฯ ที่ดูคล้ายเหลืองชุกด้วยคนค้าลงจนบริษัทที่ฮ่องกงถอนหุ้นคืน ส่วนเป็กก็ก็ขาดทุนเป็นเงินหลายล้านบาทและล้มป่วยเพราะความเสียใจ เหลืองจึงเข้าช่วยด้วยการแลกหุ้นระหว่าง “สินทอง คอร์ปอเรชั่น” และ “นัฐกิจ อะ-ลา-โมค” โดยให้นัฐเข้าไปดูโรงงานที่สินทองฯ แทนชาอุชัย

อีกครั้งหนึ่งที่นัฐได้แสดงออกถึงความเฉลียวฉลาดของคนก็คือการแก้ปัญหากรณีประท้วงหยุดงานของคนงานที่ถูกระวีปลุกกระดม ระวีมีความบาดหมางส่วนตัวกับภรรยาด้วยเรื่องของบริษัท หรือที่เขาหลงรักแม้เป็นภรรยาที่ขมของนันทแล้ว ระวีได้ปลุกปั่นฮูงคนงานในนามของสหพันธ์คนงานให้เรียกร้องสวัสดิการ โดยหวังสร้างปัญหาให้คนนที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกสำนักงานกลาง เมื่อคนงานระดอการทำงานก็เกิดความตู่เถียงทางธุรกิจเป็นมุดท่ามหาศาล นันทและนุชถูกคนงานกคคั่นอย่างหนัก อีกทั้งเตือนกับแอนคี่ที่ร่วมมือกันดึงระวีและชาอุชัย

กลับมาจับพบบาทในบริษัท นัฐจึงเข้ามาช่วยจัดการ โดยออกความคิดให้หนักและบุขต่าพนักงาน เพื่อให้คนงานระดำใจคิดว่าฝ่ายผู้บริหารชอบแท้ น่าสนใจว่า เมื่อนัฐจะเป็นคนมีความมั่นใจสูง และเชื่อมั่นในตนเองค่อนข้างมากแต่ก็ไม่ได้ตั้งคนที่เขาคอบได้ชื่อเรียกรื่องของคนงานด้วยวิธี "คาต่อคา หีนค่อหีน" ซึ่งอาจทำให้สถานการณ์ตึงเครียดยิ่งขึ้น เขาใช้วิธีแยกพนักงานและคนงานของ นัฐกิจ อะ-ลา-โมค กับ "ถิ่นทอง คอว์บ์เรชัน" ออกจากสหพันธ์คนงานพร้อมยื่นข้อเสนอด้านสวัสดิการให้ ฝ่ายนก น่องชายคนรองของนัฐที่ช่วยตั้งกลุ่มคนงานด้านเครื่องจักรออกไปอีกทาง วิธีนี้ทำให้กลุ่มผู้เรียกรื่องขาดกำลังสนับสนุนไปมาก วิธีการผ่อนผันของนัฐ น่าจะมีอิทธิพลต่อคนสหพรรคพวก เห็นได้จากที่ประนีประนอมต่อชื่อเรียกรื่องของคนงาน เมื่อนกกลับมาทำให้สถานการณ์คลายความตึงเครียดลง(239-242) การปฏิวัติครั้งนี้นี้ได้จึงนับเป็นความคิดความชอบครั้งสำคัญจากสติปัญญาของนัฐอีกครั้งหนึ่ง

1.3.7 นก

นกเป็นบุตรคนที่ 4 ของเหลียง เป็นน้องแท้ๆที่คลานตามกันมาของนัฐ และเป็นบิดาของผู้เล่าเรื่อง นกได้ชื่อว่าเป็น "ลูกกตัญญูประจำตระกูล" ทรระว่านอนนอนง่าย เวียนแก่ง ขยัน และไม่เคยทำให้พ่อแม่ทุกข์ใจ(34) เขาเชื่อฟังและยอมทำตามความต้องการของพ่อแม่ทุกอย่าง ตั้งแต่เรื่องงานจนถึงการมีบุตรรอง เหลียงส่งนกลงไปผู้ปุ่นเพื่อฝึกงานด้านการดูแลเครื่องจักรหัดเวียนจนมีวิชาทำ เมื่อดับจากผู้ปุ่นไม่นาน นกก็ถูกจับแต่งงานกับลูกสาวของเพื่อนพ่อหึ่งที่นกมีคนรักอยู่ก่อนแล้ว ผู้หญิงที่นกรับชอบพอนี้คน "...เวียนฯ ง่ายฯ เป็นแม่บ้านแม่เรือน ไม่เข้ายศเจ้าอย่าง"(39) ซึ่งเป็นลักษณะที่คล้ายกับนิยมแม่ของเขา เวลาส่วนใหญ่ของนกจะหมดไปกับเรื่องงานที่ค่อนข้างวุ่นวายกับการดูแลเครื่องจักรที่ทำให้เนื้อตัวของเขาดูสกปรกไปด้วยคราบน้ำมันและเหงื่อไคลเสมอ นิสัยของนกที่เด่นชัดคือขยัน เป็นคนตรง ไม่นิยมปั้นแต่งข้อเท็จ เขาชอบชีวิตเรียบง่าย ไม่หรูหราฟุ้งเฟ้อ อันเป็นนิสัยที่ตรงกันข้ามกับภรรยาของเขาซึ่งทำให้หึ่งผู้มีปากเสียงกันเสมอ แต่ความอดทนและพยายามวางเฉยของนกก็ทำให้ชีวิตคู่ของเขาไม่ถึงขั้นแตกหัก

เมื่อนกเคยช่วยนบที่คอยตั้งคนงานด้านเครื่องจักรออกจากภาวะระงับตั้งได้ก็ผ่านมาแล้ว แต่โดยทั่วไปนกก็ไม่ค่อยจับพบบาทใดคนเด่น อย่างไรก็ตาม ชีวิตที่ค่อนข้างยอมทำทุกอย่างเพื่อความกตัญญูต่อพ่อแม่ก็ให้ข้อคิดบางอย่างที่น่าสนใจ โดยเฉพาะการแต่งงานกับคนที่ตนไม่ได้รัก หึ่งยังมีทัศนคติต่อชีวิตที่ต่างกันอย่างยิ่ง ชีวิตของนบจึงไม่ต่างอะไรจากเครื่องจักรตัวหนึ่งที่ต้องทำตามท่วงการของพ่อแม่เพื่อรักษาความกตัญญู โดยต้องอดทนต่อความทุกข์ใจ ดังที่ผู้เล่ากล่าวถึงบิดาไว้อย่างน่าคิดว่า "ปู่อาจะทำให้พ่อเป็นเครื่องจักรอีกตัวหนึ่งในโรงงานทอผ้าของปู่ได้สำเร็จ แต่หึ่งหนึ่งที่ปู่ดื่มเหล้าก็คือ ปู่ไม่ได้บอกหัวใจแห่งความเป็นมนุษย์ออกมาจากเครื่องเขี่ยก่อน" (38) นกจึงเป็นคนที่น่าสนใจไม่น้อย

1.3.8 นุช

นุชเป็นลูกสาวคนแรกของหญิงกับเนียม เกิดหลังน 2 ปี เป็นบุตรคนที่ 5 ด้านบวรมทั้งหมด เธอเป็นคนมีความมั่นใจสูงและเป็นลูกคนโตที่ค่อนข้างดีของหญิงเสมอ เนื่องจากเธอเป็นลูกคนโปรดที่หญิงรักและตามใจมากกว่าใคร แต่นุชก็ไม่ได้ทำให้หญิงผิดหวัง เพราะเธอสามารถเรียนจบระดับปริญญาตรีและมีส่วนช่วยงานของครอบครัวมาตั้งแต่ยังเป็นนักศึกษา เมื่อต่อมา นุชจะแต่งงานกับอาจารย์มหาวิทยาลัยจนๆ แทนลูกชายเศรษฐีที่หญิงเลือกไว้ให้ แต่คอนสามีของเธอก็มีคนคิดคนหนึ่ง

นุชเป็นคนตรงและมี ความเชื่อมั่นในตนเองสูง เธอมักพูดจาโผงผางไม่เกรงใจใครและแสดงความรู้สึกอย่างเปิดเผย แต่ก็ไม่ใช่คนคือคือไร้เหตุผล เช่นที่เธอแสดงความไม่พอใจเมื่อเบ็กก็สนับสนุนนาญซอให้จัดงานสังสรรค์กับเพื่อนๆที่บ้านจนตึกคืนทุกคืน นุชตำหนิเบ็กก็กลางโต๊ะอาหารอย่างรุนแรงจนเบ็กก็ไม่พอใจและถูกคิดหนีไป หญิงจึงคิดเงินให้จัดเลี้ยงได้ไม่เกินสองยาม และสั่งนุชให้ไปขอโทษเบ็กก็(124-125) เธอก็ยอมทำตาม ครึ่งต่อมา นุชคิดจะย้ายออกจากบ้านเพราะไม่พอใจที่ไม่ได้รับตำแหน่งผู้จัดการบริษัทสามีธุรกิจซึ่งหญิงยกให้นางงา แต่ด้วยอึ้งไว้ได้คำสอนของเนียมที่ช่วยให้เธอเข้าใจความเหมาะสมของบทบาทหน้าที่และการสร้างสรรคเพื่อตัวรวม

1.3.9 นนท

นนทเป็นบุตรชายคนที่ 5 ของหญิง เขาสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกจากต่างประเทศ เมื่อเรียนจบกลับมา นนทได้เข้าไปทำงานในสำนักงานกลาง ระยะแรก เขาไม่ใคร่พอใจและพยายามลดบทบาทของบรรดาคนสนิทของหญิงที่เรียกว่า "ปี่ตาจันดา" ด้วยเห็นว่าบุคคลเหล่านั้น "เผ่าคอบจับคิด" จนผู้บริหารไม่กล้าขยับตัว จึงเป็นอุปสรรคต่อความคิดสร้างสรรค์และความเจริญของบริษัท แต่เมื่อหญิงอธิบายถึงความจำเป็นที่คือองบริหารงานแบบตั้งคมตั้งธงมีฐานร่วมอยู่ที่เดียวเพื่อความ เป็นระบบระเบียบ นนทก็ยอมรับฟังและร่วมมือ (148-149, 152-153) ถึงแม้ว่าโดยพื้นนิสัยเขาเป็นคนคือร้อน

ผู้เล่ายังกล่าวถึงนนทซึ่งมีศักดิ์เป็นอาของคนว่าเป็น "เจ้าทฤษฎี" ประจําบริษัท เพราะเขาพยายามปรับเปลี่ยนระบบงานให้เป็นไปตามที่คนได้ศึกษามา ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดให้มีการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานในบริษัท การกำหนดหลักเกณฑ์การให้รางวัลและการลงโทษพนักงาน การนำอุปกรณ์ทันสมัยเข้ามาใช้งานในบริษัท การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการแก่พนักงานและสหพันธแรงงาน(151) เป็นต้น โดยทั่วไปจะพบว่า นนทได้รับการยอมรับและสนับสนุนจากบรรดาเครือญาติเสมอ ผู้เล่ากล่าวว่าในบรรดาถูกของหญิงที่เกิดจากเนียมนั้น "นนทถูกจัดความสำคัญไว้ในระดับค่อนข้างสูง" ทั้งที่บ้านและที่ทำงาน จนบางคนนิทานว่าหญิง "เห่อถูกชายที่เป็นคือเคอร์" แต่บางคนก็ยอมรับความสามารถของนนทซึ่ง "พูดจาหรือ

ทำอะไรเป็นหลักเป็นเกณฑ์” (127) เมื่อเขาเข้ารับตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานกลางที่อาจกล่าวได้ว่าเป็นตัวแทนของหญิงก็ไม่พบว่ามิไครค์ส้าน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากนันทิได้รับการศึกษาสูงสุดในครอบครัวคือปริญญาเอก จึงเป็นที่ยอมรับของคนส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตาม บางครั้งนันทิก็เชื่อมั่นในตนเองมากเกินไปจนกลายเป็นความเคียดแค้น ดังที่เขาดำเนินการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการและสหพันธ์คนงาน โดยไม่ใส่ใจต่ากิจกัของเทียนและแอนตี

ความหวังดีของนันทิที่คิดจะให้คนงานรวมตัวเพื่อดูแลกันถูกใช้เป็นเครื่องมือทำร้ายตัวเองในเวลาต่อมา เมื่อเขาติดใจกับระวี อาที่มีวัยใกล้เคียงกับคน นันทิและระวีต่างพึงใจในปริยาภรณ์ พนักงานของบริษัทในเครือรัฐกิจโกศต แต่ปริยาภรณ์เลือกนันทิและคบถองอยู่ร่วมกัน ฉันทานมีภรรยาหลังจากระวีแต่งงานกับสุวิตราตามคำเกลี้ยกล่อมของนันทิได้ไม่นาน เมื่อระวีรู้ข่าวความสัมพันธ์ของนันทิกับปริยาภรณ์ และรู้ว่าคนถูกหลอกใช้เป็นเครื่องมือจัดขวางสุวิตราที่หมายปองนันทิอยู่ไม่ให้มีระวีปริยาภรณ์ ก็โกรธแค้นมากจึงยุยงให้สหพันธ์คนงานประท้วงและขับไล่คนนันทิ แต่ต่อมา รัฐและนัก พี่ชายแท้ๆของนันทิก็เข้ามาช่วยคลี่คลายเหตุการณ์ได้

1.3.10 นันทนา

นันทนาเป็นบุตรคนที่ห้าของเนียม เป็นบุตรสาวคนที่สองของหญิง นันทนาเป็นน้องคนเล็กสุดในบรรดาลูกของเนียม คนที่เธอใกล้ชิดที่สุดคือคนนันทิ พี่ชายที่มีวัยห่างกันราว 8-9 ปี แต่เมื่อเนียมไปเรียนต่อที่ต่างประเทศ คนที่นันทนาหัน ไปให้ความสนิทสนมมากเป็นพิเศษก็คือชาอุชัย หลานอาที่มีวัยใกล้เคียงกัน ผู้เล่ากล่าวว่านันทนาเป็นคน “เสียบๆ หงิมๆ แต่...ก่อนข้างที่อื่น... ไม่ยอมลงให้ใครง่าๆ” เป็นคนประเภทอึ่งห้ามเหมือนอึ่งอยู่(127)

หลังจากนันทิไปเรียนต่อ นันทนาสนิทกับชาอุชัยมาก ทั้งยังมีโอกาสใกล้ชิดกันมากขึ้นเมื่อหญิงจำกัเวลาจัดเลี้ยงสังสรรค์ที่บ้านเพื่อไม่ให้รบกวนคนอื่น นันทนาก็ติดตามชาอุชัยออกไปเที่ยวนอกบ้าน(126) ต่อมาเธอมีครรภ์แต่ไม่ยอมบอกใครว่าเป็นพ่อของเด็กแม้จะถูกเนียมซักไซ้และเขินตื อย่างไรก็ตาม ท่าทีที่เธอขยถึงและเบิกก็คอยกันชาอุชัยออกจากนันทนา และพิรุณของชาอุชัยที่คอยหลบหน้านันทนาเสมอทำให้ผู้ย่านศาลเขาได้ว่านันทนาตั้งท้องกับชาอุชัยนั่นเอง

หลังจากนั้น นันทนาหนีออกจากบ้าน หญิงมีฝารอเธออย่างใจจดใจจ่อและยอมให้ร้อยละเมื่อเธอกลับมมา แต่เนียมเมื่อรู้ว่านันทนาหนีไปหาแห่งที่อึ่ง โกรธมากขึ้นจน ไม่ยอมพูดด้วย ส่วนนันทนาหลังจากกลับตัว ได้พักหนึ่งก็ออกเที่ยวเตร่กับชาอุชัยอีก เบิกก็กัหมยถึงจึงร่วมมิอกันแยกชาอุชัยออกมา โดยจัดการให้เขาหมั้นกับลูกสาวของเพื่อนของเบิกก็ นันทนาเริ่มฮาววาค แต่ก็ถูกจัดขวางไม่ให้พบชาอุชัย อึ่ง โกลัถึงวันแต่งงานของชาอุชัยเธอก็อึ่งกัผู้มกัถึงงักขึ้นถึงขึ้นทำร้ายตัวเองจนถูกส่งตัวไปโรงพยาบาลประสาท เมื่อกลับมา นันทนาก็กลายเป็นคนไม่ค่อชพูดจาและชถูกอู้กัผู้คาค่าทั้งวัน(139-140,143)

1.3.11 เบิกกี้

เบิกกี้ บุตรสะได้ครอบครองของเหลือและเหลืมหถึง เธอรู้จักรักใคร่กับแอนดี้เมื่อเขาไปเรียนต่อที่ฮ่องกง และแต่งงานกันอย่างใหญ่โตเมื่อแอนดี้กลับมาเมืองไทยได้ไม่นาน เบิกกี้เป็นบุตรสาวคนเดียวของเศรษฐีชาวฮ่องกง มารดาของเธอเสียชีวิตตั้งแต่เธอยังเป็นเด็ก เบิกกี้จึงถูกบิดาเลี้ยงอย่างตามใจจนกลายเป็นคนหยิ่งทรนง อือคิ และชอบเอาชนะ ความถือดีในความสวยและความร่ำรวยของคนทำให้เบิกกี้ไม่ยอมลงให้ใครง่าย อีกทั้งแอนดี้ ตามีก็ดูจะเกรงอกเกรงใจเธออยู่มาก เบิกกี้จึงได้ใจมากขึ้น เช่นไม่ยอมมีบุตรอีกเนื่องจากกังวลเรื่องความสวยความงามโดยไม่ได้ใจต่อความต้องการของเหลืมหถึงจนขัดแย้งกันมาตั้งแต่นั้น

เบิกกี้มีบุตรเพียงคนเดียวคือ ชาญชัย เธอทุ่มเทเงินทองให้กับเขาเพื่อผลักดันให้อยู่เหนือคนอื่นในครอบครัว จัดงานเลี้ยงถึงสวรรค์เพื่อแสดงฐานะและความสำคัญของคนกับบุตรชาย เบิกกี้หวังให้โตไม่สนใจว่าเป็นธุรกิจประเภทเดียวกับครอบครัวสามี แม้เหลืมหจะพยายามให้เหตุผล ให้น้ำวาทหลายครั้งแต่ก็ทำได้เพียงชะลอไว้ชั่วคราว การถ่วงเหนี่ยวของเบิกกี้กลับทำให้ชาญชัยไม่รู้จักคำว่าแพ้และ ไม่รู้จักชีวิตที่แท้จริง จึงหลงระเวียงอยู่กับสิ่งจอมปลอมทั้งที่มีความสามารถ ความอวดดีของเบิกกี้จึงมีส่วนอย่างยิ่งที่ทำให้บุตรชายของคนเลี้ยงคน

1.3.12 ระวี

ระวีเป็นลูกชายของเทียนและทรงศรี เนียมเลี้ยงดูเขามาตั้งแต่ยังเด็ก ขณะที่พ่อแม่ของเขาซึ่งเรียนหนังสืออยู่ที่ฮ่องกง แม้เป็นทนายคนแรกของเหลืมหกับเหลืมหถึง แต่ระวีก็ไม่ใคร่สนิทสนมกับปู่ย่ามากนัก คนที่เขาใกล้ชิดมากกว่าใครก็คือเนียมและแนนท์ ลูกของเนียมที่ถูกเลี้ยงดูมาด้วยกัน

ระวีเป็นคนที่ยึดมั่นกับอาชีพที่สุดในครอบครัว นับจากการเกิดขึ้นมาในช่วงที่ไม่เหมาะสม ทำให้พ่อแม่ติดใจกับปู่ย่า ส่วนคนที่ไม่ได้รับการใส่ใจเท่าที่ควร เมื่อเทียบกับญาติพี่น้องที่อยู่ใกล้ชิดอย่างชาญชัยและแนนท์ ระวีก็จะกลายเป็นคนที่น่าสนใจน้อยที่สุดทั้งจากหน้าตาและสติปัญญาที่น้อยกว่า แม้ได้เข้าทำงานก่อนชาญชัยและแนนท์ แต่ก็ไม่เห็นความก้าวหน้าอย่างเด่นชัด ระวียังคงคอยตามคิดแทนที่แจนแนนท์ว่าชาญชัยจะไหวระวีแล้วงานเพื่อจะได้แยกจากคนไป ระวีก็ทำตามสิ่งที่รักปรีชาภรณ์อยู่ เขาโกรธมากเมื่อรู้ความสัมพันธ์ของแนนท์กับปรีชาภรณ์ ระวีพยายามดึงปรีชาภรณ์มาหาตัวเองแต่ไม่สมหวังแม้จะแยกทางกับภรรยาแล้ว เขาจึงหันมาถ่มงานแนนท์โดยไม่คำนึงถึงผลเสียที่จะเกิดกับธุรกิจของครอบครัว กล่าวได้ว่า ระวีเป็นคนที่มีความแค้นใจแรง แค้นแรง ประกอบกับเขาค่อนข้าง โทเลและขาดความเชื่อมั่นในตนเอง จึงไม่ประสบความสำเร็จทั้งในชีวิตคู่และเรื่องงาน

หลังถูกปลดออกจากตำแหน่งดังกล่าว ชาญชัยได้เปิดบริษัทสินทอง คอร์ปอเรชั่น ทำธุรกิจเสื้อผ้าแข่งเงินกับกิจการของตระกูล(166) ต่อมา เมื่อธุรกิจไม่ประสบความสำเร็จ เหลียงได้ช่วยโดยการแลกเปลี่ยนระหว่างบริษัทนัฏกิจ อะ-ลา-โมคและสินทองฯ โดยให้นัฏเข้ามาดูแลกิจการแทน แทนที่ชาญชัยจะดำเนินค้า เขากลับขายหุ้นของคนแล้วนำเงินไปเปิดบริษัทใหม่คือ บริษัทภูมียนิยาม ซาเคอร์ และคอมมอดิตี ช่วงแรกกิจการรุดหน้าอย่างรวดเร็ว แต่ภายหลังก็ประสบปัญหาวิกฤตศรัทธาจนชาญชัยต้องหลบหนีออกนอกประเทศเพราะถูกออกหมายจับในข้อหาเป็นอาชญากรทางเศรษฐกิจ(257) ชาญชัยกลับมาเมืองไทยอีกครั้งเพื่อนอบตัวและกล่าวขอโทษเหลียงที่เขาเคยทำให้เสียใจ

1.3.14 นางพาง

นางพางเป็นลูกสาวคนเล็กของเหลียงที่เกิดจากมาดัย เธอเป็นคนเรียนดีและมีความสามารถ ถัดมาเธอนิสัยที่โดดเด่นของเธอคือความเป็นคนคล่องแคล่วและตัดสินใจเร็วจนขาดความถี่ถ้วนในหลายครั้ง เช่นที่เธอตัดสินใจแต่งงานกับเพื่อนชายที่เพิ่งรู้จักกันที่ต่างประเทศได้ไม่นาน แต่เมื่อพบว่าคนและตามไปช่วยกันไม่ได้ เธอก็ตกลงหย่าขาดกับเขาทันทีตั้งที่กำเนิดตั้งครรภ์

นางพางกลับมาเมืองไทยพร้อมบุตรชายที่คลอดในวันที่เธอรับปริญญา หลังจากใช้ชีวิตอย่างอิสระได้ระยะหนึ่ง เหลียงก็เรียกเธอไปให้สัมภาษณ์ที่บริษัทท่ามกลางบรรดาผู้บริหารทั้งหลาย นางพาง “สามารถคุมสติและให้คำตอบได้อย่างชาญฉลาด” จนนันทย์อย่างขม เหลียงจึงมอบตำแหน่งผู้จัดการบริษัทนัฏกิจให้เธอดูแล โศกโศกไม่เต็มแถมนำไปเธอเปลี่ยนลักษณะการแต่งกายให้เหมาะสมกับการติดต่อเจรจาทางการค้า แม้ไม่เห็นด้วยในช่วงแรกแต่นางพางก็ยอมรับฟังเหตุผลของเหลียงที่ว่าไม่ควรให้การแต่งกายมาบดบังความสามารถที่มี เธอจึงรับปากและสัญญาว่าจะไม่ทำให้เหลียงผิดหวัง(213-214)

เมื่อได้เข้าไปทำงาน นางพางสามารถทำอะไรให้บริษัทเพิ่มขึ้น โดยอาศัยความสามารถและความรู้ด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์ที่เธอได้เรียนมา เช่นการวางแผนความคิด คัดเลือก และควบคุมการทำโฆษณาด้วยตนเองจนสินค้าของนัฏจกกลายเป็นสินค้าที่ทันสมัยและดูมีรสนิยมขึ้น ทั้งยังสร้างภาพลักษณ์ของบริษัทให้ดีขึ้นด้วยการทำโครงการช่วยเหลือและพัฒนาสังคมในด้านต่างๆ โดยมีเหลียงคอยสนับสนุน

แม้นางพางจะประสบความสำเร็จในเรื่องงานอย่างมากจนได้ชื่อว่าเป็นผู้หญิงเก่งคนหนึ่ง แต่ในด้านความรัก เธอต้องเสียใจและผิดหวังหลายครั้ง ตั้งแต่สามีคนแรกที่เจ้าชู้และเอาแต่ใจตัวเองจนไม่อาจอยู่ร่วมกันได้ ต่อมา เธอต้องเสียใจเมื่อรักกับเจ้าของบริษัทผลิตกระเบื้องปูพื้นและเครื่องสุขภัณฑ์ แต่ฝ่ายชายมีรักใหม่ หลังจากนั้น นายทหารที่ถูกค้นกันถึงขั้นคลั่งจะใช้ชีวิตร่วมกันมาประสบอุบัติเหตุเสียชีวิตลงก่อนจะได้แต่งงาน ชีวิตของนางพางเริ่มมีความสุขขึ้นเมื่อเธอได้รู้จักและรักกับนิรันดร์ เพื่อนสมัยเรียนของนัฏ พี่ชายคนละแม่ แม้นิรันดร์จะมีอายุมากกว่า

นางพางามับถิรมีแค่นี้ก็มีความเป็นผู้ใหญ่่มากพอที่เธอจะฝากชีวิตไว้กับเขาได้ นางพางจึงสัดหินใจอยู่ร่วมกับนิรันดร์ฉันสามีภรรยา

1.3.15 นภา

นภาเป็นหลานปู่ของหญิงที่เกิดจากภกับศิริ มีพี่สาวชื่อนภิส ผู้อ่านรู้จักนภา น้อยมาก บทบาทของนางคือผู้บันทึกเหตุการณ์ซึ่งส่วนใหญ่มาจากกรรพวาทถึงกำบอดเก่า เขามักจะแทรกความคิดเห็นและความรู้สึกของตัวเองที่เล่าเรื่องให้เขาฟัง โดยมักไม่แสดงความคิดของตนเอง จึงถูกตำหนิว่านางวางตัวเป็นกลางและมองโลกในแง่ดี นภาไม่ค่อยถือเรื่องที่กระทบกระทั่งกันในครอบครัวมาเป็นอารมณ์ สิ่งที่เธอเล่าจึงเป็นปฏิกริยาของตัวละครต่อตัวละคร บางครั้งก็แทรกคำบรรยายว่าบางเหตุการณ์จะส่งผลกระทบต่ออย่างไรไม่ได้คาดกัน ในขณะนั้น เช่น เมื่อเล่าถึงการแข็งข้อของกลุ่มลูกหลานซึ่งมีนุชเป็นผู้นำที่เรียกว่าแก๊งออฟไฟว์ก็ตั้งท้าวว่า "หากจะเรียกถึงเหตุการณ์นั้นว่าเป็นชัยชนะของ 'แก๊งออฟไฟว์' ก็คงจะได้ ทั้งๆที่ชัยชนะซึ่งได้มาในคราวนั้นมีทั้งผลดีและผลเสียคิดความมาอย่างมากมายเกินกว่าใครจะคาดถึง" (51)

ลักษณะนิสัยของนภาที่เห็น ได้ชัดคือความไม่หมกมุ่นกับความขัดแย้ง แม้ที่ใกล้ตัว เช่นความขัดแย้งของพ่อกับแม่ของคน เห็นชัดว่า นภาชื่นชมบุคคลที่พูดเสมอด้วยใจใน โดยเฉพาะบิดามารดาของตน รวมทั้งเข้าใจว่านภาเป็นคนคิดอย่างแท้จริง หรือเขามีความเชื่อมั่นว่ามีชีวิตที่ต่างจากเพราะการต่อสู้ ความผูกพันที่นภาไม่ค่อยจะต่างจากลูกหลานคนอื่นๆที่ไม่ค่อยปรากฏ เช่น

หากเปรียบชีวิตมนุษย์เป็นเช่นเรืออย่างที่ปู่ว่า ฉันก็เชื่อว่าเรือชีวิตของปู่คงต้องฝ่าฟันคลื่นลม และอันตรายร้ายแรงนับครั้งไม่ถ้วน กว่าจะลอยลำผ่านเป็นสง่าอย่างเช่นทุกวันนี้

ทุกครั้งที่เราเห็นปู่มีอยู่เฉยๆตามลำพัง ทอดสายตามหาหม้อต๋ออย่างไว้จุดหมาย ฉันก็อดที่จะถามตัวเองไม่ได้ว่า ปู่กำลังคิดเรื่องอะไร...อาจจะเป็นชีวิตในบางขงกนุมที่ปู่เก็บงำไว้อย่างมิดชิด โดยไม่มีใครล่วงรู้มาก่อน อาจจะมีความสมหวังหรือผิดหวังครั้งยิ่งใหญ่ความทุกข์หรือสุขส่วนตัวซึ่งไม่มี ความหมายต่อใครอื่น

อาจเป็นโครงการใหม่ๆสุดล้ำนับพันล้าน

หรืออาจเป็นเพียงเรื่องราวไร้สาระตักเรื่องหนึ่งเท่านั้นเอง...(32-33)

นภาไม่ได้มีบทบาทในการสร้างหรือตีความปัญหาใดๆ เขาเป็นตัวละครหนึ่งในบรรดาคณะกรรพวาทที่ไม่มีความขัดแย้งหรือปัญหาใดเป็นพิเศษ จึงเป็นเพียงผู้สังเกตการณ์เท่านั้น และยังเป็นตัวละครที่ไม่ค่อยมีอารมณ์ผูกพันกับใครอย่างลึกซึ้ง นอกจากปู่ย่าและพ่อ และได้รับผล